

'Goed onderwijs voor alle kinderen!'

SWV Driegang (PO 28.16)
Dokter van Stratenweg 15
4205 LA Gorinchem

www.driegang.nl
info@driegang.nl

Samenwerkingsverband
Driegang

Vastgesteld door bestuur SWV Driegang: 5 maart 2026
Instemming ondersteuningsplanraad: 26 maart 2026
Goedgekeurd door de algemene vergadering: 16 april 2026

Ondersteuningsplan

2026-2030

0. Inhoudsopgave

0. Inhoudsopgave.....	2
1. Inleiding.....	4
2. Stip op de horizon (focuspunten).....	6
3. Algemeen.....	8
a. Het kader en de verantwoordelijkheden.....	8
b. De scholen.....	9
c. De historie.....	10
d. De eisen aan het ondersteuningsplan uit de WPO.....	10
4. Missie, visie en leidende principes.....	12
a. Missie.....	12
b. Visie.....	13
c. De ondersteuningspiramide.....	14
d. Leidende principes.....	18
5. Evaluatie ondersteuningsplan 2022-2026.....	21
6. Beoogde resultaten.....	22
a. Thuiszitters.....	23
b. Aantal leerlingen OPDC Het Land van Remus.....	24
c. Deelnamepercentage SBO en SO.....	24
d. Aantal scholen dat voldoet aan de basisondersteuning.....	26
e. Onze kwaliteit.....	26
7. De basisondersteuning.....	27
8. Meer kinderen starten in het reguliere onderwijs.....	30
9. Het dekkend netwerk.....	32
10. Méér inclusief onderwijs - elke leerkracht en school de volgende stap (bouwsteen).....	37
11. Bereiken en versterken van leerkrachten.....	40
12. Een sterke teamcultuur in iedere school.....	42
13. Het begrijpen en sturen van gedrag van leerlingen (bouwsteen).....	44
14. Het keuzemenu.....	46
15. Een effectieve ondersteuningsstructuur en het toewijzen van extra ondersteuning.....	47
16. Doorgaande lijnen.....	53
a. Doorgaande lijnen binnen en tussen scholen.....	53
b. Doorgaande lijnen binnen Driegang.....	53
c. Van de kinderopvang/voorschool naar de basisschool.....	54
d. Van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs.....	54
17. De rol van ouders.....	57
a. Ouderbetrokkenheid: een belangrijk onderdeel van succesvol onderwijs.....	57

b. Ouders als educatief partner.....	57
c. Rol en positie van ouders in een ondersteuningstraject.....	58
d. Ouders en medezeggenschap.....	58
e. Het ouder- en jeugdsteeunpunt.....	59
18. Organisatie van Driegang.....	60
19. Driegang Academie.....	63
20. Verschil van inzicht.....	64
21. Samenwerking onderwijs en gemeenten (gemeenschappelijke paragraaf).....	66
22. Samenwerking met jeugdzorgpartners.....	70
23. Financiën.....	74
24. Onze partners.....	78
25. Ontwikkelagenda.....	80
26. Afkortingen en overig.....	85

1. Inleiding

Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Driegang (hierna te noemen Driegang) draagt bij aan het organiseren van passende ondersteuning voor iedere leerling in het basisonderwijs die dat nodig heeft. Vandaar ook ons motto: 'Driegang, voor onderwijs dat past!'. We zoeken daarbij met onderwijsprofessionals, het kind én ouders naar hoe we passend onderwijs mogelijk kunnen maken.

In dit ondersteuningsplan staat onder andere beschreven op welke wijze we werken aan onze ambitie, hoe we zorgen voor een goede kwaliteitscultuur en wat de plannen zijn voor de periode 2026-2030.

Als samenwerkingsverband zijn we ons er volledig van bewust dat passend onderwijs alleen sámen gerealiseerd kan worden. Dit willen we bereiken door als eerste onderwijs- en zorgbehoefte af te stemmen met en op de school, groep en leerling. Daarbij trekken we samen met alle onderwijsprofessionals en de ouders/verzorgers op. En verder met alle betrokkenen rond een leerling. Dit kunnen bijvoorbeeld hulpverleners, leerplichtambtenaren of jeugdprofessionals zijn.

We zijn trots op wat we in onze regio hebben bereikt met passend onderwijs. Dat is het resultaat van meer dan 25 jaar bouwen aan samenwerking en goed (passend) onderwijs. Dit motiveert de regio om ook de komende vier jaar weer actief verder te werken aan wat nodig en goed voor onze leerlingen is.

Aan de totstandkoming van dit nieuwe ondersteuningsplan hebben zo'n 100 ouders, leerkrachten, IB'ers en directeurs een actieve bijdrage geleverd. Dit naast al de medewerkers van Driegang. Op alle scholen is in een Inclusief-Onderwijs-op-Schoolgesprek (IOS-gesprek) gevraagd welke thema's op schoolniveau actueel zijn.

Daaruit zijn vervolgens vijf hoofdthema's gekozen. Dit hebben we de 'bouwstenen' van het ondersteuningsplan genoemd. Alle medewerkers van de scholen en partners uit de regio hebben de mogelijkheid gehad om deel te nemen aan de twee sessies per bouwsteen die zijn georganiseerd. In die sessies is nagedacht over 'de droomsituatie' m.b.t. het thema en de huidige situatie. Ook is gesproken over de weg van nu naar straks. De bouwstenen waren:

- Meer inclusief onderwijs - Elke school en leerkracht de volgende stappen.
- Versterken ondersteunende teamcultuur.
- Bereiken en versterken leerkracht.
- Begrijpen/sturen gedrag leerlingen.
- Onderwijs, Sociaal Team & Jeugdzorg: komen tot een krachtig gezamenlijk aanbod.

Deze bouwstenen zijn ook paragrafen van het nieuwe ondersteuningsplan geworden. Je vindt deze verderop in het ondersteuningsplan.

En mocht je Driegang nog niet kennen, dan stellen we ons hierbij kort voor:

- We zorgen voor passend onderwijs op alle 97 schoollocaties bij ons in de regio. Dat doen we actief en met passie en vóóral sámen met heel veel onderwijs- en zorgprofessionals op de scholen. En natuurlijk de leerlingen zelf en hun ouders.
- Bij Driegang werken in 2026 ongeveer 135 medewerkers.
 - Een groot deel daarvan zijn onderwijsassistenten, die dagelijks met leerlingen en groepen werken op de schoollocaties.
 - Zo'n 45 ambulant begeleiders en orthopedagogen bouwen samen met alle leerkrachten, IB'ers en schooldirecteuren aan de realisatie van passend onderwijs.
 - En in diverse voorzieningen en OPDC's zorgen wij ervoor dat óók die éxtra dingen in ons dekkend netwerk gerealiseerd worden. In sommige gevallen doen we dat ook samen met de gemeenten uit onze regio.
- Wij staan voor ambitie en energie. We zijn ervan overtuigd dat ons werk ertoe doet en dat we alleen met elkaar het verschil voor onze leerlingen maken.
- We laten zien dat een **samenwerkingsverband** van meerwaarde is, door samen te doen wat ons samen sterker maakt.

De stem van kinderen

Passend onderwijs gaat over kinderen: hun ontwikkeling, veiligheid, talenten en toekomst. Daarom hebben wij kinderen gevraagd mee te denken en mee te praten over wat zij belangrijk vinden bij het realiseren van inclusief onderwijs.

Naast dit ondersteuningsplan heeft Driegang, samen met kinderen van scholen uit de regio SWV Driegang, een aanvullend kinderondersteuningsplan opgesteld. Hierin zijn de ervaringen, ideeën en wensen van kinderen over inclusief onderwijs verwerkt.

Met dit kinderondersteuningsplan geven wij concreet invulling aan het hoorrecht van kinderen. Hun perspectieven laten zien wat voor hen écht belangrijk is. In het [kinderondersteuningsplan](#) kun je deze bevindingen teruglezen.

2. Stip op de horizon (focuspunten)

In deze ondersteuningsplanperiode beogen wij het volgende te bereiken:

1. We bouwen door op datgene wat er in de achterliggende jaren is gerealiseerd. We gaan door op de ingeslagen weg om thuisnabij onderwijs te realiseren door de passende ondersteuning naar het kind te brengen. Dat is ondersteuning vanuit het bestuur, het samenwerkingsverband of wat er binnen de gemeente of landelijke zorg te organiseren is. We zetten de volgende stappen door samenwerking te intensiveren en waar nodig uit te breiden. We blijven zoeken naar nieuwe oplossingen om mogelijke hiaten in het dekkend netwerk op te lossen.
2. We zorgen dat de leerkracht centraal staat in wat we doen. We bewegen actief mee op de leerwens van de leerkracht. We sluiten aan op de behoeften van de leerkracht en ontwikkelen daarvoor aanvullende middelen als co-teaching, groepsdynamisch werken, samen voor de klas of stages in het gespecialiseerd onderwijs of een inclusieve school. Zie verder [paragraaf 11](#).
3. We zetten in op sterke scholen. Dat zijn schoolteams waarin gewerkt wordt vanuit visie en ambitie, en waarin een stimulerende teamcultuur is, met een schoolleider die (samen met de IB'er) de school leidt naar inclusief onderwijs. We ondersteunen deze scholen actief. Zie verder [paragraaf 12](#).
4. De samenwerking tussen gemeente, onderwijs en zorg wordt zichtbaarder in de school. Zie meer hierover in [paragraaf 21](#) en [22](#).
 - a. In iedere school is een complete 'teamfoto'. Op deze foto staan naast de onderwijsprofessionals ook de relevante partners van de gemeente, sociaal team en jeugdzorg. Samen zorgen deze teamleden voor passend onderwijs en de benodigde zorg.
 - b. Samenwerking met sociaal team.
 - c. Samen [normaliseren](#).
 - d. Versterken [pedagogische basis](#).
5. De inhoud van de basisondersteuning wordt concreter gemaakt. Zie meer hierover in [paragraaf 7](#).
 - a. We zorgen voor een visualisatie van de kern van de basisondersteuning.
 - b. We geven schoolteams ruimte om enkele schoolspecifieke elementen daaraan toe te voegen.
6. We gunnen alle kinderen onderwijs en streven naar het voorkomen van thuiszitten.

- a. Schoolteam en Driegang zijn alert op schoolaanwezigheid en werken waar nodig aan een maatwerkoplossing voor kinderen.
 - b. We werken actief samen met leerplicht.
- 7. We hebben voor alle leerlingen in de regio een plaats. Zie meer hierover in [paragraaf 9](#).
- 8. We organiseren de nabijheid van Driegang bij scholen. We zorgen voor vaste personen, verbonden aan de schoolteams.
- 9. We doordenken het dekkend aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen. Zie meer in [paragraaf 9](#).

3. Algemeen

a. Het kader en de verantwoordelijkheden

De Wet Passend Onderwijs (WPO) geeft scholen de verantwoordelijkheid om aan alle kinderen die worden aangemeld een zo passend mogelijke plek te bieden. Dit kan een plek zijn op de eigen school of een plek op een andere school die het kind beter kan ondersteunen. Ouders worden daarbij nauw betrokken. Om aan alle kinderen daadwerkelijk een goede plek te kunnen bieden, is samenwerking tussen reguliere scholen en scholen voor gespecialiseerd onderwijs belangrijk. Deze samenwerking is in de WPO en de Wet op de Expertise Centra (WEC) wettelijk verankerd.

Verantwoordelijkheden

De WPO legt de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de extra onderwijsondersteuning neer bij de schoolbesturen, in overleg met de ouders, leraren en gemeente(n). Door de verantwoordelijkheden dicht bij de scholen te leggen kan goed worden aangesloten bij de ondersteuningsvraag van kinderen en de specifieke kenmerken van het samenwerkingsverband. Dit betekent binnen Driegang concreet dat óók de extra ondersteuning wordt ingevuld in goede afstemming met de leerkracht/basisschool. Juist ook als deze door personeel van Driegang wordt vormgegeven. Goede ondersteuning in de reguliere scholen kan voorkomen dat kinderen verwezen moeten worden naar de scholen voor gespecialiseerd onderwijs. Voor kinderen die dat echt nodig hebben, blijft verwijzing naar het gespecialiseerd onderwijs mogelijk.

Zorgplicht

Scholen moeten ervoor zorgen dat een kind dat extra begeleiding nodig heeft, deze passende plek ook altijd krijgt. Deze verplichting voor scholen heet **zorgplicht**. Dit geldt voor kinderen die op een school zitten en voor kinderen die worden aangemeld. De school zoekt in overleg met ouders, en vaak ook met Driegang, naar een passende plaats. Dit kan op de eigen school zijn, maar ook een andere basisschool of school voor gespecialiseerd onderwijs. In lijn met [ons leidend principe](#) (zie verder paragraaf 4) dat we ieder kind thuisnabij onderwijs gunnen, zoeken we als eerste naar een toegankelijke school in of nabij de woonplaats van een kind.

Datgene wat een school kan bieden staat beschreven in het SchoolOndersteuningsProfiel (SOP) dat iedere school heeft. Dit SOP is per 1-8-2025 onderdeel van de schoolgids geworden. Deze schoolgidsen zijn te vinden op de websites van de scholen.

Als scholen in de regio willen we voorkomen dat ouders voor hun kind geen passende plaats kunnen vinden en daarom 'van school naar school' zouden moeten. Driegang wil hierbij ouders (en scholen) optimaal ondersteunen bij het vinden van een passende plaats.

We zoeken naar mogelijkheden om de (extra) ondersteuning bij het kind te krijgen. Zo wordt thuisnabij onderwijs haalbaar voor de leerling en school.

Taken schoolbestuur versus opdracht samenwerkingsverbanden

Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van onderwijs op hun scholen. Dus ook over de kwaliteit van en keuzes in de ondersteuningslagen 1 en 2 van de [ondersteuningspiramide](#). Als regio hebben we in de gezamenlijkheid afspraken gemaakt over de mate van basisondersteuning die alle schoolbesturen op hun scholen gerealiseerd dienen te hebben. Wat bij Driegang basisondersteuning is, staat verder beschreven in [hoofdstuk 7 De basisondersteuning - ijkpunten](#). Dit kan het *wat* worden genoemd van passend onderwijs. De wijze waarop schoolbesturen dit realiseren is en blijft echter de keuze en verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Dit kan het *hoe* worden genoemd. Bij dit alles is er sinds de evaluatie passend onderwijs in 2020 wel een wezenlijke opdracht voor de samenwerkingsverbanden passend onderwijs bij gekomen: het scholen en toerusten van leerkrachten en scholen in de realisatie van passend onderwijs. Hierin dienen schoolbestuur en samenwerkingsverband samen op te trekken (zie hierover [hoofdstuk 15 - Preventieve ondersteuningsstructuur](#)).

Samenwerkingsverbanden

De rol van samenwerkingsverbanden in het primair onderwijs is erop gericht om voor elk kind een passend onderwijsaanbod te realiseren. Van een samenwerkingsverband maken zowel reguliere als scholen voor gespecialiseerd onderwijs deel uit.

Doel van de samenwerkingsverbanden is om een samenhangend geheel van ondersteuning en voorzieningen te bieden, binnen en tussen scholen, zodat voor alle leerlingen een passend onderwijsprogramma kan worden geboden. In [hoofdstuk 9 Het dekkend netwerk](#) staat beschreven hoe Driegang hier zorg voor draagt. Dit heeft betrekking op de extra ondersteuning die beschikbaar is bij ons in de regio. Dit (extra) ondersteuningsaanbod dient samen met het aanbod vanuit jeugd(zorg) bij te dragen aan een ononderbroken ontwikkelkans voor alle leerlingen.

Samenwerking:

Passend onderwijs vraagt inzet van alle betrokken partners rond het kind, zoals de leerkracht, de ouders en de gemeente. Vandaar dat ouders en leerkrachten, verenigd in de ondersteuningsplanraad (OPR), instemmingsrecht hebben op het ondersteuningsplan.

Ook moet het samenwerkingsverband op overeenstemming gericht overleg (OOGO) voeren met de 6 gemeenten waarin Driegang scholen heeft. Met de genoemde gemeenten is een intensieve samenwerking op de terreinen onderwijs en jeugdhulp.

b. De scholen

In Driegang werken 97 scholen/locaties actief samen om passend onderwijs te realiseren. Dat zijn 92 reguliere scholen/locaties, 3 scholen voor speciaal basisonderwijs

(SBO) en 2 scholen voor speciaal onderwijs (SO). Een visueel overzicht van onze scholen is op de [website](#) te vinden.

Met uitzondering van de reformatische scholen in 'onze regio' omvat Driegang alle basisscholen in Gorinchem, Altena (kernen Almkerk, Andel, Dussen, Giessen, Hank, Nieuwendijk, Rijswijk, Sleenwijk, Waardhuizen, Werkendam en Woudrichem), Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden, Vijfheerenlanden (kernen Ameide, Hei- en Boeicop, Kedichem, Leerbroek, Leerdam, Lexmond, Meerkerk, Nieuwland, Oosterwijk, Schoonrewoerd, Tienhoven aan de Lek en Zijderveld) en West Betuwe (kernen Asperen, Herwijnen, Heukelum, Spijk en Vuren).

Vier scholen voor S(B)O zijn gevestigd in Gorinchem en één school voor SBO is gevestigd in Bleskensgraaf.

c. De historie

In 2014 is gestart met samenwerkingsverband Driegang. In deze vereniging hebben de schoolbesturen de handen ineengeslagen om passend onderwijs te realiseren. De vorm waarin dat werd gedaan was een unieke, er werd een 'kamerstructuur' opgezet.

Binnen Driegang kwamen drie, nagenoeg autonome, kamers samen. De kamers waren in zekere zin een voortzetting van de werkwijze in de drie voormalige WSNS-samenwerkingsverbanden 41.02 (RMNL), 41.04 (AWW) en 41.07 (ECR). De reden dat voor deze structuur werd gekozen was de grote mate van tevredenheid binnen de scholen en hun besturen over de gang van zaken in de WSNS-samenwerkingsverbanden.

Tussen de kamers is in de periode 2014 tot 2022 de samenwerking gegroeid. Waar zich nieuwe ontwikkelingen voordeden, werden deze steeds vaker gezamenlijk opgepakt. Dit heeft ertoe geleid dat de algemene vergadering van leden (AV), op voorstel van het bestuur, in 2020 heeft besloten om de kamers 'samen te voegen'. Sinds dat moment zijn er diverse stappen gezet. De formele afronding van de 'kamerfase van Driegang' is geweest per 31-7-2022. Sinds 1 augustus 2022 is er sprake van één Driegang.

d. De eisen aan het ondersteuningsplan uit de WPO

Het samenwerkingsverband stelt minstens eenmaal in de vier jaar een ondersteuningsplan op, waarin afspraken zijn vastgelegd over de organisatie en bekostiging van de onderwijsondersteuning. In de WPO (artikel 18a, lid 8) staat beschreven wat het ondersteuningsplan in ieder geval moet bevatten:

- a. de wijze waarop wordt voldaan aan het tweede lid, tweede volzin, waaronder tevens zijn begrepen de basisondersteuningsvoorzieningen die op alle vestigingen van scholen in het samenwerkingsverband aanwezig zijn,

- b. de procedure en criteria voor de verdeling, besteding en toewijzing van ondersteuningsmiddelen en ondersteuningsvoorzieningen aan de scholen, bedoeld in het tweede lid, mede bezien in het perspectief van een meerjarenbegroting,
- c. de procedure en criteria voor de plaatsing van leerlingen op speciale scholen voor basisonderwijs in het samenwerkingsverband en op scholen voor speciaal onderwijs en speciaal en voortgezet speciaal onderwijs,
- d. de procedure en het beleid met betrekking tot de terugplaatsing of overplaatsing naar het basisonderwijs van leerlingen van scholen voor speciaal onderwijs en speciaal en voortgezet speciaal onderwijs voor wie de periode waarop de toelaatbaarheidsverklaring, bedoeld in artikel 40, tiende lid, van de Wet op de expertisecentra betrekking heeft, is verstreken,
- e. de beoogde en bereikte kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het onderwijs aan leerlingen die extra ondersteuning behoeven en de daarmee samenhangende bekostiging,
- f. de wijze waarop aan de ouders informatie wordt verstrekt over de ondersteuningsvoorzieningen en over de onafhankelijke ondersteuningsmogelijkheden voor ouders,
- g. de wijze waarop wordt bepaald of de situaties, bedoeld in de artikelen 118, vierde lid, en 124, zich voordoen,
- h. de wijze waarop wordt vastgesteld wat het aandeel van de onderscheiden scholen is in de overdracht van de bekostiging voor materiële instandhouding in een situatie als bedoeld in artikel 124, zevende lid, of artikel 125, zesde lid,
- i. de wijze waarop wordt bepaald of de situaties, bedoeld in artikel 125b zich voordoen, en
- j. de wijze waarop wordt vastgesteld wat het aandeel van de onderscheiden scholen, bedoeld in het tweede lid, is in de overdracht van de bekostiging personeelskosten in een situatie als bedoeld in artikel 125b, derde lid.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2027 - 2028 - We versterken de rol van scholen bij het vormgeven van de zorgplicht. We stimuleren een wijk- en/of gemeentegerichte aanpak in het zoeken naar een toegankelijke onderwijsplaats.
2. 2026 - 2027 - We nemen een besluit over het al dan niet optimaliseren van de grenzen van Driegang in gemeente Altena. (Mogelijk dat enkele scholen bij Driegang gaan aansluiten.)

4. Missie, visie en leidende principes

In dit hoofdstuk beschrijven we onze missie en visie. Daar komen de leidende principes uit voort die we gebruiken bij het vormgeven van ons dagelijks handelen en het opstellen van nieuw beleid. De inhoud van dit hoofdstuk sluit aan bij de handelingsgerichte manier van werken.

a. Missie

Driegang is gericht op de samenwerking van deelnemende schoolbesturen en onderhoudt deze samenwerking, gericht op het bieden van een passende onderwijsplek voor alle leerlingen. Deze samenwerking vindt zijn grondslag in de wetgeving, het Referentiekader Passend onderwijs en de landelijke ontwikkelagenda naar inclusief onderwijs.

De – door het samenwerkingsverband geformuleerde en in het ondersteuningsplan vastgelegde – visie en strategische doelstellingen zijn leidend voor de gezamenlijke vormgeving van passend onderwijs binnen Driegang. Hieruit volgt dat we als Driegang voor alle leerlingen zo passend mogelijk onderwijs willen bieden. We vinden dat onze leerlingen recht hebben op een optimale ontwikkeling. Dit bieden we zo thuisnabij mogelijk. We streven ernaar om dit zo passend mogelijk bij de identiteit te laten aansluiten. We erkennen echter ook dat 'hoe hoger de benodigde expertise' hoe minder dit 'identiteitseigen' gerealiseerd kan worden.

Bij het vormgeven van passend onderwijs zijn er twee belangrijke pijlers. Zo wordt dit ondersteund door goed onderwijs én een goede afstemming van school met thuis en eventuele andere betrokkenen. Dit onderwijs is kwalitatief hoogwaardig en wordt vormgegeven binnen de beschikbare (financiële) mogelijkheden.

Als Driegang zien we het daarbij als onze missie om scholen nóg sterker te maken in het realiseren van passend onderwijs waarbij er voor alle leerlingen een onderwijsplaats is in de regio. Juist om te voorkomen dat leerlingen vastlopen en/of afhaken. We noemen dit het ondersteunen van de preventieve ondersteuningsstructuur. Bij het versterken van deze preventieve ondersteuningsstructuur richten we ons primair op het sterker maken van de leerkracht in zijn handelingsvaardigheden. We stimuleren daarbij het denken van 'nodig voor deze leerling' is 'goed voor veel leerlingen'. Zo maken we de gezamenlijke beweging van individueel naar collectief. En van curatief naar steeds preventiever.

Samengevat: als Driegang zorgen we ervoor dat ieder kind passende ondersteuning krijgt. Dat doen we in een goede samenwerking met scholen, ouders en (jeugd)zorgprofessionals. We werken samen aan een dekkend netwerk zodat alle kinderen in onze regio naar school kunnen gaan.

b. Visie

Onze visie schetst een gezamenlijk gedragen en richtinggevend beeld voor het organiseren van steeds méér inclusief onderwijs (een passende onderwijsplek) voor alle kinderen die wonen binnen de regio van samenwerkingsverband Driegang. Hierbij is HandelingsGericht Werken (HGW) voor ons het uitgangspunt van ons handelen en communiceren. We willen dan ook dat iedere leerling op één van onze scholen profiteert van de 7 uitgangspunten van HGW. Door handelingsgericht te werken wordt recht gedaan aan de verschillen tussen leerlingen, waarbij wordt aangesloten bij wat stimulerende factoren zijn. Op die manier zorgen we ervoor dat we invulling kunnen geven aan de onderwijsbehoeften van leerlingen. HGW helpt ons om te kijken naar wat leerlingen wél kunnen en daarbij uit te gaan van de verschillen die er tussen leerlingen zijn.

In de verdere beschrijving van onze visie wordt de verdeling van verantwoordelijkheden tussen samenwerkingsverband, ketenpartners en individuele schoolbesturen erkend. Anderzijds wordt gestreefd naar een zo nauw mogelijke samenwerking en afstemming, zowel tussen schoolbesturen onderling als tussen partners (Driegang, schoolbesturen, ketenpartners).

De visie op ontwikkeling van het kind

Ieder kind kan en wil zich ontwikkelen. Driegang vindt een doorgaande ontwikkeling uiterst belangrijk en wil deze stimuleren. Iedere ontwikkeling van een kind stemt ons blij. Als professionals in het onderwijs maken de scholen een passend plan. Hierbij gaan ze doelgericht te werk en weten ze wat de vervolgstap in het proces zal zijn. Driegang weet dat de context waarin een kind leert en zich ontwikkelt, uiterst belangrijk is. Daarom is er altijd sprake van maatwerk voor de leerling bij het opstellen van een plan. Scholen kunnen een beroep doen op interne en externe professionals om zo het plan op maat voor de leerling vorm te geven. De onderwijsbehoeften van het betreffende kind zijn leidend bij het opstellen van het plan. Daarbij wordt in een goede samenwerking met alle betrokkenen gewerkt aan een passend onderwijsaanbod voor het kind.

Voor het gesprek over de ontwikkeling van het kind maken we gebruik van de vier P's. Hieronder staan deze op een rij met een beknopte toelichting erachter. In een traject met en voor een leerling definiëren we, met leerkracht, interne ondersteuners, ouders en ook met de leerling (hoorrecht) verder aan welke doelen gewerkt kan worden en wat er verder wordt ingezet om deze 4 P's te kunnen bereiken of vasthouden bij hem of haar.

- Plezier (beleeft de leerling plezier aan school).
- Progressie (vordert de leerling t.a.v. zijn/haar eigen doelen, zoals bijvoorbeeld beschreven staat in het ontwikkelperspectief, blijft er voldoende ontwikkeling richting dat perspectief).
- Participatie (neemt de leerling actief deel in de groep).
- Presentie (is de leerling aanwezig op school).

Daar waar één van de P's onvoldoende waargenomen wordt, zijn de leerkracht en het schoolteam (met ondersteuning vanuit Driegang) aan zet om daarin verandering te brengen.

De visie op de leerkracht

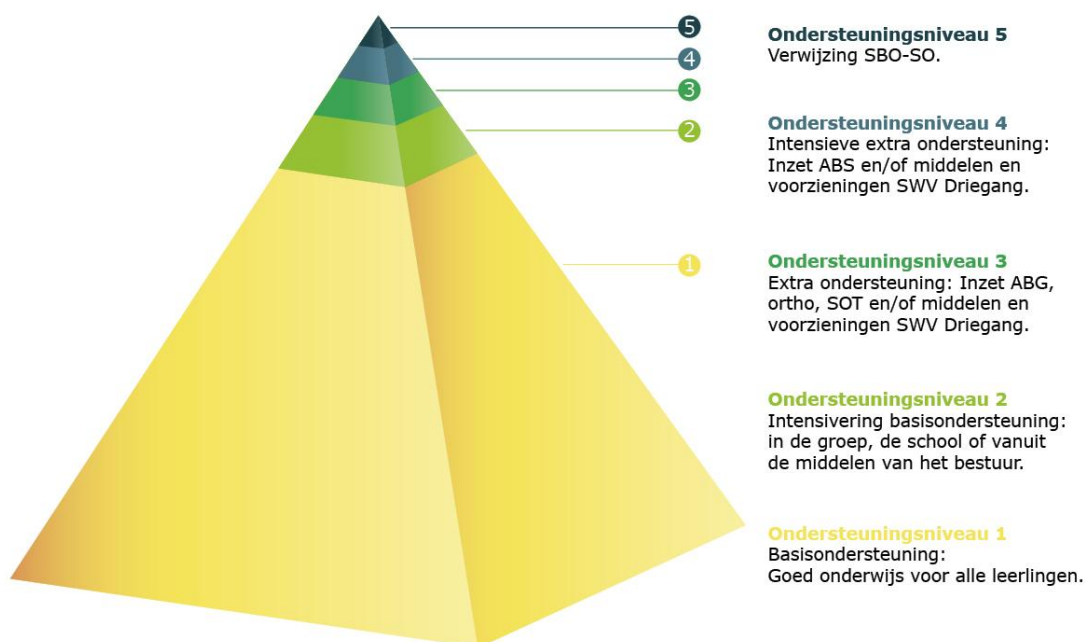
Als Driegang stellen we de leerkracht centraal bij ons handelen. We zijn ons bewust dat hij/zij degene is die de meeste invloed op de context in de klas heeft. We zien daarbij iedere leerkracht als iemand die wíl leren (leidend principe). Zijn/haar leerwens is ons vertrekpunt. We willen nabij de leerkracht zijn, zodat we vroegtijdig mee op kunnen trekken. Natuurlijk verwachten we daarbij wel dat de leerkracht/het schoolteam al de goede dingen heeft gedaan (zie hoofdstuk basisondersteuning). We faciliteren een breed aanbod voor leerkrachten. Dat kan zowel bij hen in de klas zijn, elders in de school als in de regio. Jaarlijks zorgen we voor een rijk en inspirerend scholingsaanbod dat deels wordt verzorgd door medewerkers van Driegang.

De ondersteuningsniveaus

Binnen Driegang hebben we inzichtelijk gemaakt welke (extra) ondersteuning wordt ingezet en wie daarbij welke rol heeft:

c. De ondersteuningspiramide

Vijf ondersteuningsniveaus

Ondersteuningsniveau 1 en 2:

Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het realiseren van de basisondersteuning. Bij de start van Driegang in 2014 hebben we gekozen om de basisondersteuning te omschrijven m.b.v. de ijkpunten van Cor Hoffmans. In dit ondersteuningsplan hebben we deze ijkpunten én het advies voor de [landelijke norm voor basisondersteuning](#) als onderleggers gekozen.

We hebben een visual gemaakt, relevant voor leerkrachten en ouders.

Het realiseren van de basisondersteuning is een taak van het schoolbestuur. Driegang kan echter ook bij leerwensen van leerkrachten in dat deel van de ondersteuningspiramide aansluiten. Zo werken we preventief aan goed onderwijs voor alle leerlingen.

Ondersteuningsniveau 3

Soms blijkt de ondersteuning in niveau 1 en 2 voor een leerling of groep niet toereikend. Dan is het fijn dat Driegang nabij is. Iedere school heeft een eigen ambulant begeleider generalist (ABG'er) die meedenkt wanneer er extra ondersteuning naast niveau 1 en 2 nodig is. Er kan direct contact worden gelegd met een ABG'er als het over een leerwens van een leerkracht gaat. Als er eerst een MDO (Multi Disciplinair Overleg) gewenst is, dan wordt een leerling aangemeld bij het SchoolOndersteuningsTeam (SOT). Zo wordt er het proces van extra ondersteuning in werking gezet.

Iedere school heeft ook een vaste orthopedagoog. De ABG'er en orthopedagoog stemmen af bij welke leerling de orthopedagoog aan zal sluiten in het MDO. In het MDO sluiten ook ouders, leerkrachten, IB'er, het sociaal team en eventuele jeugdhulpverleners aan. Zo wordt afgestemd welke ondersteuning nodig is. Zo nodig kan er opgeschaald worden naar niveau 4 en later 5.

Zoals te zien zijn er binnen de piramide geen strikte scheidingen tussen de ondersteuningsniveaus. Het is een dynamisch proces van realiseren van passende ondersteuning. Wel is het goed om helder te hebben dat de extra ondersteuning (in lijn met ons leidende principe) zo lang als nodig maar zo kort als mogelijk zal worden ingezet. Dit betreft alle ondersteuning vanaf laag 3 en hoger van de piramide.

Ondersteuningsniveau 4

Wanneer binnen het SOT de conclusie wordt getrokken dat intensivering van de ondersteuning nodig is, kan de route naar inzetbaarheid van de ambulant begeleider specialist (ABS'er) worden ingeslagen. Deze specialist kán nog intensievere nabijheid bieden. In de nieuwe ondersteuningsplanperiode zal het aanbod in ondersteuningsniveau 3 en 4 steeds meer naar elkaar toegroeien.

Ondersteuningsniveau 5 (naar het gespecialiseerd onderwijs)

Wanneer binnen het basisonderwijs de juiste zorg voor de leerling niet meer geboden kan worden, wordt verkend of een andere reguliere school deze ondersteuning wel kan bieden.

Als blijkt dat dat niet mogelijk is, dan kan er een [toelaatbaarheidsverklaring](#) (TLV) worden aangevraagd, zodat er doorverwezen kan worden naar het gespecialiseerd onderwijs. Vijf van de scholen van Driegang bieden gespecialiseerd onderwijs. (zie ook [hfst 9 over het dekkend netwerk](#)). Op deze scholen vinden de leerlingen waarvoor de TLV is afgegeven een passende plaats.

En zo zorgen we dat er voor iedere leerling in ons samenwerkingsverband een passende plaats is.

De rol van scholen, besturen en het samenwerkingsverband

Individuele schoolbesturen bepalen hoe ze passend onderwijs vormgeven. Zij zorgen voor het realiseren hiervan. Driegang heeft de rol om de scholen hierin te ondersteunen en sluit daarbij aan bij de ambitie van scholen. Hierin toont Driegang zich een kritische vriend wanneer er signalen of zorgen zijn over de gerealiseerde kwaliteit op een school dan wel binnen een bestuur. Het uitgangspunt is dat scholen en Driegang een gezamenlijke opdracht voelen voor het realiseren van passend onderwijs voor iedere leerling bij ons in de regio.

De randvoorwaarden zijn in onze regio goed geregeld. Dit gaat bijvoorbeeld over de beschikbare inzet van deskundig personeel van het samenwerkingsverband, een adequate overlegstructuur, het passend arrangeren van extra ondersteuning op het regulier onderwijs en het verantwoording afleggen van gevoerd beleid. Daarnaast realiseren we een soepele afhandeling van de aanvragen van toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's) en arrangementen, zodat een leerling kan worden ingeschreven op een school voor speciaal (basis)onderwijs. We handelen deze aanvragen in ieder geval binnen vier werkweken af. Hierbij tellen we vanaf het moment dat de aanvraag compleet is ingediend. Op dit proces en de doorlooptijd monitoren we periodiek.

Samenwerking met kern- en ketenpartners

Onderwijs is erg belangrijk in de ontwikkeling van een kind. Soms verloopt de opgroei- of opvoedontwikkeling niet goed, en is er meer nodig. Vaak wordt dat op school als eerste opgemerkt. Het is dan goed om te weten dat zowel het kind, als de ouders en school er niet alleen voor staan.

Aan elke school is een vaste contactpersoon van het sociaal team verbonden, die in deze gevallen mee kan denken, zo preventief mogelijk en ook niet groter dan nodig. Zo voorkomen we dat een kind stagnatie in zijn of haar ontwikkeling oploopt. Meestal verloopt het contact met 'deze vaste schakel' via het SchoolOndersteuningsTeam waarin

hij/zij ook participeert. Deze vaste schakel kan een jeugdprofessional of schoolmaatschappelijk werker zijn en vanuit die rol kan hij/zij soms al dingen betekenen voor het kind of gezin. Als er meer nodig is op zorggebied, dan zorgt hij/zij voor de inzet van passende ondersteuning.

Passend onderwijs kan alleen samen

We zijn ervan overtuigd dat we passend onderwijs alleen met elkaar voor elkaar krijgen. Op kindniveau betekent dit dat we verbinding organiseren met alle betrokkenen.

Als regio organiseren we inbreng en samenwerking op tal van manieren. De formele lijn is daarbij bijvoorbeeld via de structuur van IB- en directieoverleggen, de werkveldgroep en de Raad van Advies.

Onderwijs en zorg

Voor een toenemend aantal kinderen zien we dat er vragen rondom onderwijs én zorg samenkomen op school. Dit betekent dat zowel de expertise vanuit onderwijs als vanuit de zorg nodig is voor een kind. Het kan ook betekenen dat van beide ondersteuning/hulpverlening nodig is. We ervaren verlegenheid in het soepel en effectief gezamenlijk optrekken. Zo blijkt het lastig om gezamenlijkheid te vinden in de te bepalen doelen én het gezamenlijk werken aan het bereiken van deze doelen. Van elke betrokken partij vraagt dit een eigen verantwoordelijkheid en oplossingsgerichte benadering om samen de puzzel te kunnen leggen. Het blijft puzzelen om taal, verantwoordelijkheid en documenten/systemen goed bij elkaar te brengen.

Gezocht wordt in de betreffende gevallen om gezamenlijk te arrangeren en te zorgen voor maatwerk voor het betreffende kind. Ons uitgangspunt is dat we werken vanuit één plan (het handelingsdeel, behorend bij het ontwikkelperspectief), waarin gezamenlijke doelen en middelen staan beschreven.

Ouders en medezeggenschap

Bijzondere aandacht verdient de samenwerking tussen scholen en ouders. Gezamenlijk zijn zij verantwoordelijk voor het realiseren van de randvoorwaarden waardoor een kind zich optimaal kan ontwikkelen. Zij hebben daarbij ieder hun eigen verantwoordelijkheid. Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de dagelijkse zorg en de opvoeding van hun kind, scholen zijn verantwoordelijk voor het realiseren van (passend) onderwijs. Bij ondersteunings- en verwijzingstrajecten worden ouders gezien als volwaardig pedagogisch en educatief partner. Dit betekent dat school en ouders vanaf het begin tot het eind van een traject gezamenlijk optrekken. Op die manier worden communicatieproblemen voorkomen, die het tegemoetkomen aan de ondersteuningsbehoeften van een leerling in de weg kunnen staan. Dit vraagt een open en coöperatieve houding van zowel de ouders als de school en de bereidheid om tot een gemeenschappelijke oplossing te komen.

Ontwikkeling stimuleren

Als Driegang zien we een enorm potentieel in onze regio wat betreft expertise. We organiseren daarom 'bestuursoverstijgende' ontmoetingsmomenten om met en van elkaar te leren. Dit kan bijvoorbeeld vorm krijgen in leernetwerken en collegiale visitaties.

Intern motiveren we medewerkers om zich blijvend te bekwamen in hun vak. Dit doen we om de bijdrage vanuit Driegang van hoge kwaliteit te blijven houden. En dat komt ten goede aan de leerkrachten en leerlingen in onze regio. Een deel van de cursussen wordt daarbij in de Driegang Academie gevolgd.

Méér inclusief onderwijs

Als Driegang hebben we vanaf 2020 actief verder gebouwd richting méér inclusief onderwijs. (Zie hoofdstuk 10 Méér inclusief onderwijs.) Deze koers komt voort uit onze visie dat het goed is als leerlingen met uiteenlopende achtergronden en kenmerken met elkaar leren en opgroeien. Wij zorgen er daarbij voor dat de benodigde ondersteuning naar het kind komt.

d. Leidende principes

Uit onze missie en visie volgen onze leidende principes. Deze zijn helpend om datgene waar we voor staan en gaan dichterbij de dagelijkse praktijk en het nieuw op te stellen beleid te krijgen.

Onze tien belangrijkste leidende principes, met een korte duiding, zijn:

- 1) We gunnen ieder kind goed thuisnabij onderwijs.
We gunnen ieder kind een start in het reguliere onderwijs, dichtbij huis op de school die ouders hebben gekozen. Dit doen we omdat we weten hoe waardevol het voor een kind (en ouders) is om contacten in de thuisomgeving te hebben. Op alle scholen van Driegang werken we samen in het verzorgen van goed onderwijs aan alle kinderen.
- 2) Passend onderwijs realiseer je samen. Driegang zorgt voor de goede match.
Alleen als ouders, onderwijsprofessionals, zorgprofessionals, gemeenten en Driegang samenwerken, krijg je passend onderwijs gerealiseerd. Natuurlijk krijgt het kind ook alle ruimte om mee te denken. Dan werken we uit verbinding en creëren we draagvlak voor mogelijkheden en oplossingen. Goed samenwerken betekent ook aansluiten bij de vraag. Als Driegang beloven we daarom de goede match van de medewerker(s) van het samenwerkingsverband die verbonden zijn aan de school. Zo sluiten we aan op de eigenheid van scholen in onze regio.
- 3) De ondersteuning komt naar de school en geld volgt de leerling.

We laten (extra) ondersteuning zoveel als mogelijk is naar de school komen. Als het maar even kan, zorgen we dat die in de klas wordt vormgegeven. We zetten deze extra ondersteuning zo optimaal mogelijk in. Dat betekent dat we proberen zoveel mogelijk kinderen te laten profiteren van de extra ondersteuning.

En als een leerling van basisschool wisselt, dan zorgen we ook dat de ondersteuning naar het kind blijft komen als dat nodig is. Financiële middelen volgen daarbij ook een leerling, ook tussen het regulier onderwijs, SBO en SO. Zo voorkomen we dat een kind hinder heeft van een overstap of dat er dubbele bekostiging voor een leerling wordt toegekend.

- 4) De leerkracht heeft een belangrijke taak en heeft baat bij wat we doen.
We erkennen de belangrijke taak die de leerkracht heeft. Hij is degene die directe invloed heeft op het welzijn en de ontwikkeling van leerlingen. Een mooie en verantwoordelijke taak. Als Driegang dragen we daarbij zorg voor de leerkracht zodat hij in staat is om zijn taak uit te voeren.
- 5) We ondersteunen zo lang als het nodig is, maar ook zo kort als het kan.
Bij de inzet van (extra) ondersteuning werken we doelgericht. Daarbij bouwen we de ondersteuning af zodra dat kan. Dit doen we om afhankelijkheid te voorkomen én om te zorgen dat er ook voor een andere leerling voldoende ondersteuning beschikbaar blijft.
- 6) Iedereen wil blijven leren.
Driegang sluit aan bij de leerwens en ontwikkelkracht van iedere leerkracht, IB'er en directeur. We sluiten daarnaast aan op de leerwensen van het schoolteam als geheel. Driegang ondersteunt deze ontwikkeling waar het kan en fungeert daarbij als aanvullend in het lerend netwerk. Ook blijven medewerkers van Driegang en de organisatie als geheel leren. We erkennen dat we niet op alle vragen het antwoord al hebben, maar we blijven mee zoeken en puzzelen.
- 7) We zijn deskundig en genieten van ons werk.
Daarbij zijn we toegankelijk, integer en transparant in ons handelen. Een medewerker van Driegang is goed in zijn/haar werk en geniet ervan om passend onderwijs te realiseren. Medewerkers van Driegang zijn daarnaast goed bereikbaar. Zij gaan integer om met (vertrouwelijke) informatie en zijn transparant in wat ze doen voor de mensen rond hen heen.
- 8) Wij zijn geen toeschouwer maar deelnemer.
We zijn ons bewust dat iedereen in de context een rol en kans heeft. Dat maakt dat we uitspreken dat we allemaal deelnemer willen zijn en blijven:

de ouders, de leerkracht, het sociaal team en zeker ook een medewerker van Driegang. We willen minder praten over, maar meer samen bouwen aan.

9) Niemand staat er ooit alleen voor.

Geen leerkracht, school of medewerker staat er alleen voor. We organiseren dat er altijd 'steunbronnen' aanwezig zijn. Niet altijd fysiek in de ruimte, wel op afroep of nabij. Dit vraagt van schoolbesturen, schoolteam, jeugdhulppartners, ouders en Driegang dat ze zorgen voor een adequaat systeem van nabijheid en steun.

10) Wij waarderen ambities en faciliteren degene die het verschil willen maken.

Bij Driegang erkennen we dat er verschillen zijn in behoeften tussen leerlingen, leerkrachten en schoolteams. Dat maakt dat we als samenwerkingsverband aansluiten op die verschillen. We ondersteunen graag ambitieuze plannen die bijdragen aan onze gezamenlijke opdracht en leveren daar een stimulerende bijdrage aan.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2027 - 2028 - Bij iedere leerling waarbij blijkt dat de school de (extra) ondersteuning niet kan realiseren, wordt (alvorens een TLV wordt aangevraagd) een PO-PO-overstap afgewogen waarbij de vraag wordt gesteld welke veranderende context gaat deze leerling helpen.

5. Evaluatie ondersteuningsplan 2022-2026

In de achterliggende jaren is hard gewerkt aan de realisatie van de gestelde doelen van het vorige ondersteuningsplan. Dit maakt dat ook het overgrote deel van de gestelde doelen in de ontwikkelagenda [is behaald](#). In grote lijnen kan gezegd worden dat de nieuwe fase van Driegang succesvol is gebleken. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de volgende punten:

- De betrokkenheid bij bijeenkomsten is groot gebleven.
- Er is gewerkt aan gezamenlijkheid in aanpak, taal en attitude. Dit op het gebied van Leerkracht Centraal.
- Er is nieuw en innovatief aanbod georganiseerd. Bijvoorbeeld ook met partners als Youz (SGGZ in de school), KJP Zorg (jeugdhulp in het OPDC Het Land van Remus) en Rijndam Revalidatie (therapieën voor leerlingen in/nabij de school).

In de vorige planperiode heeft Driegang ook het periodieke inspectiebezoek gehad. Bij dat inspectiebezoek kreeg SWV Driegang het eindoordeel goed. Vijf van de zes standaarden werden als goed beoordeeld. Het verslag van dit inspectiebezoek is [hier](#) te vinden.

Een beknopte SWOT-analyse geeft inzicht waar we nu als samenwerkingsverband staan. Voor de leesbaarheid is gekozen een beperkt aantal elementen in de matrix op te nemen.

	Positieve factoren	Negatieve factoren
Externe invloed	Kansen - Gemeenten en Driegang werken prettig samen aan gedeelde ambities. -Driegang staat positief beke in het land. -Er komt (landelijk en regionaal) steeds meer aandacht voor inclusief onderwijs.	Bedreigingen -Er is onduidelijkheid over de positie van samenwerkingsverbanden in het algemeen. -De instroom van leerlingen met complexere ondersteuningsvragen in het onderwijs lijkt toe te nemen.
Interne invloed	Sterktes -Binnen school(besturen) wo actief en deskundig gewerkt aan het realiseren van inclus	Zwaktes -De verschillen in tempo in het realiseren van inclusief onderwijs zouden kunnen leiden tot onbegrip. We zoeken daarbij naar een balans

	<i>onderwijs.</i> <i>-In verreweg de meeste scholen is een prettige en constructieve samenwerking tussen het schoolteam en Driegang.</i> <i>-Er werken zeer bevlogen en deskundige medewerkers bij het SWV. Er zijn geen langdurige vacatures.</i>	<i>tussen groei stimuleren en stabiliteit borgen.</i> <i>-De omvang van de organisatie maakt dat het moeilijk is als medewerker om van 'alle ontwikkelingen in een school/de regio/Driegang' de hoogte te zijn.</i> <i>-De ambitie van de organisatie van leiden tot het niet goed borgen van ingezette ontwikkelingen.</i>
--	---	--

6. Beoogde resultaten

In hoofdstuk 4 staan de missie en visie van Driegang beschreven. Deze liggen dicht bij de ambities en doelstellingen. Om de doelstellingen echter verder te concretiseren zijn in dit hoofdstuk allereerst de kwantitatieve en daarna de kwalitatieve doelstellingen opgenomen. Deze volgen uit onze grote doelen.

Onze grote doelen voortkomend uit onze missie en visie zijn:

1. We realiseren passend onderwijs voor alle leerlingen.
2. Als leerlingen extra ondersteuning nodig hebben, dan laten we de ondersteuning zo veel mogelijk naar het kind komen. Zo lang als nodig en zo kort als het kan.
3. Scholen, Driegang, gemeenten, jeugdhulppartners en ouders werken actief samen aan de realisatie van passend onderwijs voor iedere leerling die dat nodig heeft.
4. Wat we voor een leerling doen, doen we goed.
5. We zijn transparant in onze manier van werken en communiceren.

Uit deze doelen komen indicatoren naar voren, deels overlopend in kwantitatieve doelstellingen:

a. Thuiszitters

Omdat we passend onderwijs voor alle leerlingen willen, zetten we ons als Driegang maximaal in om thuiszitten te voorkomen. We acteren snel en adequaat wanneer er een situatie van thuiszitten dreigt. Het protocol waarin dit verder staat uitgewerkt, is [hier](#) te vinden.

Vanuit onze missie en opdracht gunnen we alle leerlingen een ononderbroken ontwikkellijn en passende onderwijsplaats. Daarbij willen we dat alle leerlingen 100% onderwijs volgen en waar dat (tijdelijk) binnen ons dekkend netwerk niet haalbaar is, zorgen we voor het meest passende aanbod.

In de komende ondersteuningsplanperiode zullen we:

- het voorkomen van thuiszitten/schooluitval actief aandacht geven in overleggen op schoolniveau (MDO/IOS-gesprekken), bestuursniveau en SWV-niveau (IB-directie, RvA en intern binnen Driegang) en regionaal (gemeenten, sociale teams, jeugdzorg);
- het benutten (en actueel houden) van de data in de powerBI's optimaliseren;
- ten minste jaarlijks agenderen van het (voorkomen) van thuiszitten als onderwerp van een studiedag/nascholing voor medewerkers van het EC;
- ten minste jaarlijks agenderen van het (voorkomen) van thuiszitten als onderwerp bij de IB-directieoverleggen per gemeente;
- sociale teams en jeugdzorg eerder betrekken;
- het overleg met de leerplichtambtenaren intensiveren;
- alerter zijn op de mogelijkheid om het ouder- en jeugdsteunpunt in te zetten;

- ons dekkend netwerk verder uitbreiden, ook op het gebied van ondersteuningsmogelijkheden voor leerlingen met een externaliserende gedragsvraag.

b. Aantal leerlingen OPDC Het Land van Remus

Er zijn situaties waarin blijkt dat de school geen passend aanbod kan verzorgen, maar er wel het perspectief op terugkeer van de leerling is na een periode van een ½ tot maximaal 1 jaar. In deze gevallen kan het aanbod in onze OPDC Het Land van Remus mogelijk wel passend voor de leerling zijn.

In [hoofdstuk 9 Het dekkend netwerk](#) staat beschreven wat deze OPDC voor rol speelt in onze opdracht om voor iedere leerling een passende plaats te vinden.

Het Land van Remus kan echter gezien worden als laatste stap om thuiszitten te voorkomen dan wel het proces richting onderwijs weer vorm te geven. Hoe minder leerlingen dit aanbod nodig hebben, hoe gewenster het wat Driegang betreft is.

Naast het OPDC Het Land van Remus heeft Driegang nog 3 OPDC's verbonden aan de SBO-scholen. Hoewel daar sporadisch gebruik van wordt gemaakt, is het ook mogelijk dat leerlingen daar tijdelijk een passende plaats krijgen geboden.

Als indicator hebben we gesteld dat er maximaal 15 verschillende leerlingen gebruikmaken van het aanbod van een OPDC. In veel gevallen komen leerlingen een deel van de week, zeker in de 'afbouwperiode'. Dit aantal leerlingen betreft dus niet het aantal leerlingen dat gelijktijdig aanwezig is, maar de verschillende leerlingen die gedurende een week aanwezig zijn.

c. Deelnamepercentage SBO en SO

We zoeken voor iedere leerling de passende ondersteuning. Als het kan in het dorp/de wijk en anders op een (speciale) school elders in de nabijheid. Dit sluit aan op ons leidend principe: de ondersteuning komt naar het kind.

De werkelijkheid is dat dit niet voor alle leerlingen lukt. We willen wel dat er voor iedere leerling een passende plaats is, dat maakt dat er voor leerlingen TLV's moeten worden aangevraagd. Het aantal TLV's dat wordt toegekend zegt daarmee iets over de mate waarin het passend gemaakt kan worden voor leerlingen in het dorp/de wijk. Dit gegeven gebruiken we om te monitoren. Niet met het doel het aantal TLV's te verminderen, maar wel om te volgen hoe het gaat met het aantal leerlingen dat wel en niet opgevangen kan worden op een reguliere school.

Als indicator hebben we percentages geformuleerd waaronder het deelnamepercentage SBO en SO dient te blijven. De deelnamepercentages monitoren we periodiek en voor de schoolbesturen zijn deze inzichtelijk via Grippa en de dashboards in PowerBI.

Als indicator voor deelname van het SBO en SO zijn de beoogde resultaten:

- Maximaal 1,4% van de leerlingen volgt onderwijs op het SBO.
- Maximaal 1,0% van de leerlingen volgt onderwijs op het SO.

Bij deze percentages zijn de 'grensverkeerleerlingen' verrekend. Grensverkeer betekent hierbij dat een leerling naar school gaat in een andere regio en dus onderwijs volgt op een SBO-school van een ander samenwerkingsverband.

Omdat op de drie SBO-scholen van Driegang zowel leerlingen met 'SBO-ondersteuningsvraag' als met een 'SO Gedrag-ondersteuningsvraag' worden opgevangen, is de bekostiging van deze scholen hierop aangepast. Voor 40% van de leerlingen die ingeschreven staan op de SBO-scholen wordt de SO-bekostiging categorie 1 overgemaakt.

Bovenstaande indicatoren zijn gebaseerd op de deelnamepercentages van de achterliggende vijf jaar. Deze worden nog verder aangevuld.

Deelnamepercentage SBO (in- en uitgaand grensverkeer verrekend)

	bao	sbo*	totaal (s)bo	deeln. %	Land. %*
01-10-21	15.560	242	15.318	1,58%	2,46%
01-02-22	15.762	248	16.010	1,55%	2,41%
01-02-23	15.930	240	16.170	1,48%	2,38%
01-02-24	16.013	203 + 25	16.224	1,41%	2,48%.
01-02-25	16.025	192 + 20	16.237	1,31%	n.n.b.

*Bij Driegang wordt aan SO cluster IV Iln. ook onderwijs gegeven in het SBO. Dit is relevant om te weten als er gekeken wordt naar het landelijk gemiddelde.

Ontwikkelingen deelname SO in Driegang

	so cat 1	so cat 2	so cat 3	so totaal
01-10-21	87	17	7	111
deeln. %	0,57%	0,11%	0,05%	0,72%
land. %				2,30%
01-02-22	89	18	7	114
deeln. %	0,56%	0,11%	0,04%	0,71%
land. %				2,40%
01-02-23	98	24	6	128
deeln. %	0,60%	0,14%	0,04%	0,79%
land. %				2,42%
01-02-24	108	20	6	134
deeln. %	0,67%	0,12%	0,04%	0,82%
land. %				2,1%
01-02-25	104	19	4	127
deeln. %	0,63%	0,12%	0,02%	0,78%
land. %				n.n.b.

d. Aantal scholen dat voldoet aan de basisondersteuning

Van alle scholen van Driegang wordt per 1-8-2026 verwacht dat ze basisondersteuning realiseren, zoals beschreven staat in [hoofdstuk 7 De basisondersteuning](#). Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het realiseren van de basisondersteuning.

e. Onze kwaliteit

Ons doel is datgene wat we voor een leerling doen, goed te doen. Dit maakt dat we ten minste jaarlijks een rapportage over onze kwaliteit opstellen. In deze rapportage komen diverse kengetallen bij elkaar. Ook worden de uitkomsten van diverse vragenlijsten geduid. Dit alles wordt verbonden aan conclusies en eventuele actiepunten.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2026 - 2027 - De dashboards in PowerBI worden verder doorontwikkeld en benut.
2. 2026-2027 en 2028-2029: we werken actief aan het voorkomen van schooluitval.

7. De basisondersteuning

Basisondersteuning is een belangrijk begrip binnen het onderwijs. Het omvat alles wat ieder schoolbestuur voor iedere leerling als opdracht ziet om te realiseren.

Sinds de start van SWV Driegang is gebruikgemaakt van de basisondersteuning zoals die is beschreven door Cor Hoffmans. Deze [beschrijving](#) is nog steeds integraal onderdeel van het ondersteuningsplan. In 2020 is bij de evaluatie passend onderwijs aangekondigd dat er een landelijke norm voor basisondersteuning zal worden opgesteld. Hiervoor is een [advies](#) beschikbaar gekomen in november 2024. Dit advies is nog niet omgezet naar wetgeving (omdat het een deelbeschrijving van de complete norm betreft), maar wel door het ministerie met dank ontvangen. De verwachting is dat deze beschrijving grotendeels overgenomen zal worden in wettelijke kaders. Om die reden is bij Driegang gekozen om óók die beschrijving reeds als basisondersteuning binnen het SWV te beschouwen.

De beide onderleggers van basisondersteuning hebben een net wat andere invalshoek. Daarom kunnen ze als aanvullend op elkaar worden geduid.

Voor de dagelijkse praktijk in een klas is deze beschrijving echter te uitgebreid. Daarom is ervoor gekozen om als afgeleide uit deze beschrijvingen 5 visuals te maken waarin de kern van de basisondersteuning staat beschreven. In deze visuals zullen we ook zichtbaar maken welke onderdelen corresponderen met de standaarden in het onderzoekskader van de inspectie.

Pedagogiek

Iedere leerkracht:

- heeft hoge verwachtingen van alle leerlingen;
- is zich bewust van het effect en de gevolgen van eigen handelen;
- maakt bewuste keuzes in het verdelen van schaarste;
- richt zich op (onderlinge) verbondenheid binnen een groep;
- is alert op ex- en inclusie en ziet diversiteit in de groep en school als meerwaarde.

In iedere school:

- zoeken professionals elkaar op om het pedagogische aanbod uit te vragen en te bespreken;
- zien we het gedrag van leerlingen als waardevolle feedback op het eigen handelen van de onderwijsprofessionals;
- zien we het aanleren van gedrag bij leerlingen als een 'vak', waarbij er wordt gezorgd voor een doorgaande lijn in aanpak en aanbod binnen de hele school;
- is het sociale model het uitgangspunt voor het handelen en hierdoor wordt gedrag van de leerling nooit los van de context gezien.

Didactiek

Iedere leerkracht:

- kent de leerlijnen van de hoofdvakken en de sociaal-emotionele ontwikkeling;
- heeft voor elke leerling scherp waar deze zit op de leerlijnen;
- stelt en benoemt relevante lesdoelen;
- evalueert op het behalen van de lesdoelen en reflecteert daarbij op eigen handelen;
- geeft effectieve differentiatie voor alle leerlingen vorm en richt zich daarbij op de basisgroep;
- bevordert het leren leren met ruimte voor eigenaarschap van de leerling(en).

Iedere school:

- kent de onderwijsbehoeften van de leerlingenpopulatie en zorgt dat het aanbod daarbij aan blijft sluiten;
- zorgt voor doorgaande didactische lijnen in zowel aanbod als aanpak.

Klassenmanagement

Iedere leerkracht:

- zorgt voor basistrust in de klas;
- spreekt heldere gedragsverwachtingen naar leerlingen uit;
- zorgt dat de routines in de klas voor leerlingen duidelijk en voorspelbaar zijn.
- zet ondersteunende middelen en materialen effectief in.
- stimuleert en benut het (samen) leren door leerlingen.

Iedere school:

- zorgt voor basistrust in de school.
- zorgt voor een gestructureerde leeromgeving die afgestemd is op de leerdoelen van de leerlingen.
- benut de onderwijstijd optimaal.

Relaties:

Iedere leerkracht:

- zorgt ervoor dat ieder kind zich welkom voelt in de klas en op school;
- geeft ieder kind een eerlijke kans, zonder vooroordelen;
- is zich bewust van de impact van een goede relatie (en dus ook een slechte) en zet hier actief op in;
- is zich bewust dat als relaties onder druk staan, er interventies kunnen worden ingezet om dat te veranderen;
- weet zich te verplaatsen in leerlingen;
- zorgt voor veilige leerling-leerlingrelaties;
- richt zich op een actieve samenwerking met alle ouders.

In iedere school:

- spreken we positief over alle leerlingen en hun omgeving;
- weet iedere medewerker zich gesteund door collega's.

Ondersteuningsstructuur en schoolcultuur:

In iedere school:

- weten we ons gezamenlijk verantwoordelijk voor alle leerlingen;
- wordt handelingsgericht gewerkt;
- wil iedereen blijven leveren;
- functioneert een effectieve ondersteuningsstructuur;
- wordt gezorgd voor een goede samenwerking met ouders, het sociaal team, Driegang en relevante jeugdhulppartners;
- geeft de directeur/schoolleider sámen met de IB'er invulling aan de koers naar méér inclusief onderwijs;
- weet de medewerker zich gestimuleerd in hun ontwikkeling en gesteund in hun handelen door de IB'er en schoolleider.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2026 - 2027 en 2028 - 2029 - We benutten de beschrijving van de basisondersteuning in de samenwerking.
2. 2027 - 2028 - Schoolteams benutten het EC van Driegang voor het versterken van de basisondersteuning.
3. 2027 - 2028 - We versterken het aanbod rondom 'Verlies in de school' vanuit het EC van Driegang voor scholen.

8. Meer kinderen starten in het reguliere onderwijs

In het vorige ondersteuningsplan hebben we het voorschoolse traject geïntroduceerd. Ieder kind dat mogelijk extra ondersteuning nodig zou hebben, is nu uiterlijk vier maanden voordat deze leerling start op school in beeld. Dit voorschoolse traject heeft veel opgeleverd. De samenwerking met de voorschoolse voorzieningen is verbeterd en kinderen zijn eerder in beeld. Dit zorgt ervoor dat steeds méér kinderen vanaf de eerste dag op school een passend aanbod hebben. Ook startarrangementen maken deel uit van het aanbod dat hiervoor beschikbaar is.

Het voorschoolse traject heeft echter ook geleid tot een toename van 'onderinstroom' TLV's. Deels is dat goed nieuws, omdat we als SWV méér kinderen met onderwijs weten te bereiken. Het is echter ook gebleken dat vroegtijdig inzetten van extra ondersteuning (in het SBO of SO) niet heeft geleid tot méér terugplaatsingen uit het gespecialiseerd onderwijs naar het regulier.

In deze ondersteuningsplanperiode zal de aandacht in de voorschoolse trajecten verschuiven van kijken in medisch model naar denken in contextgerichte benadering. Ook de doorgaande lijn richting de basisschool zal extra aandacht krijgen. Samen met de voorschoolse partners, gemeenten en jeugdhulpaanbieders zullen we toewerken naar een aanbod waarin méér leerlingen in het regulier onderwijs kunnen starten en daar hun basisschoolloopbaan succesvol kunnen afmaken.

In dit proces krijgen de reguliere scholen een grotere rol, voordat er eventuele besluiten over plaatsing/aanvraag (extra)ondersteuning zijn genomen. We betrekken daarbij ook de beelden over de context van de voorschool en de reguliere school. In de komende periode ontwikkelen we ook slimmere/schaalbare vormen van instroom in het reguliere onderwijs. Zo benutten we de periode van socialisatie optimaal. Dit zien we als voorfase voordat er tot leren gekomen kan worden. De samenwerking met de kinderopvang/voorschoolse partners is daarbij essentieel om te komen tot een doorgaande lijn.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2026 - 2027 - We bieden méér leerlingen een startplaats in het reguliere onderwijs aan. We zorgen daarbij voor de passende randvoorwaarden.
2. 2027 - 2028 - We verbreden de mogelijkheden voor S(B)O-scholen om terugplaatsingen mogelijk te maken. Daarbij stimuleren we het denken in kortere interventies in het SBO in plaats van eindpunt van de basisschoolperiode.
3. 2026 - 2027 - We verkennen welke (on)mogelijkheden het uitbreiden van hybride onderwijsplaatsen heeft om het dekkend netwerk te versterken.

4. 2026 - 2027 - We verkennen de (on)mogelijkheden van hybride/deeltijdbekostiging in het gespecialiseerd onderwijs.

9. Het dekkend netwerk

Als samenwerkingsverband zorgen we ervoor dat iedere leerling de passende ondersteuning krijgt. Binnen Driegang wordt er in toenemende mate gewerkt aan het realiseren van inclusief onderwijs (zie hoofdstuk 10). Binnen het dekkend netwerk is dat een relevant gegeven. Deze ontwikkeling heeft als gevolg dat de behoefte aan arrangementen, voorzieningen en symbiosevormen toeneemt. Voor de meeste leerlingen is dat op de school in de wijk of in het dorp. Daarbij kunnen de meeste leerlingen passend onderwijs krijgen in niveau 1 en 2 van de ondersteuningspiramide.

Arrangementen

In sommige gevallen blijkt er na bespreking in het SOT (niveau 3), al dan niet gecombineerd met de inzet van een ABS'er (niveau 4), dat er méér ondersteuning nodig is voor een leerling dan er verwacht kan worden vanuit de basisondersteuning. Als uitgangspunt wordt hierbij genomen dat de school zelf het 1e uur onderwijsassistentie inzet vanuit de basisondersteuning. Dit kan vanuit de toegekende uren OA/financiële middelen in keuze 1 van het keuzemenu. De aanvullende uren komen vanuit Driegang. Omdat dit om maatwerk per leerling vraagt, is de beschrijving in het handelingsdeel van het ontwikkelperspectief daarbij belangrijk. Daarin staat wat deze leerling in deze situatie nodig heeft.

Voor die leerlingen zijn arrangementen beschikbaar. Bij een arrangement is er altijd een ambulant begeleider van Driegang betrokken. Hij/zij sluit aan bij datgene wat er al op school bekend is, voegt expertise toe binnen de klassencontext en zorgt samen met de school dat het handelingsdeel van het Ontwikkelperspectief (OP) ingevuld wordt. De ondersteuning wordt beschikbaar gesteld voor de leerling, maar kan ook ingezet worden om meerdere kinderen of de groep te laten profiteren van deze inzet.

De aanvraag voor de extra ondersteuning wordt via Grippa toegestuurd aan de toekenningcommissie (TKC). Na toetsing wordt het arrangement al dan niet beschikbaar gesteld. Afhankelijk van de keuze die een school maakt in het keuzemenu (zie hoofdstuk 11) is deze ondersteuning in de vorm van 'handen' (en wordt deze dus uitgevoerd door een onderwijsassistent (OA) van Driegang, of in 'geld'. In dat laatste geval ontvangt de school een maandelijkse overboeking om de extra ondersteuning in eigen dienst te betalen.

Deze manier van arrangeren sluit aan bij het leidende principe: 'De ondersteuning komt naar het kind.' Een school die veel leerlingen op kan vangen met een grote ondersteuningsvraag, kan meer middelen/handen tegemoet zien dan een school die een andere populatie heeft.

Voorzieningen

Naast dat Driegang arrangementen beschikbaar stelt, organiseert Driegang zelf ook voorzieningen. Voorzieningen is de verzamelnaam voor het arrangementsaanbod dat het

samenwerkingsverband organiseert voor leerlingen. De route naar deze voorzieningen toe, gaat altijd via het SOT dan wel de betrokken ABS'er.

Voorbeelden van voorzieningen die beschikbaar zijn voor alle leerlingen zijn het Lunchcafé, DOG-project en Schot in de Roos. Het aanbod van voorzieningen is een dynamisch aanbod dat verder wordt doorontwikkeld. Het is daarom mogelijk dat er in de loop van deze ondersteuningsplanperiode aanbod bijkomt dan wel afgaat. Want (ook) bij de voorzieningen is van toepassing dat het doel de leerling - en niet het aanbod - is. Is er veel behoefte, dan wordt er opgeschaald. Is er geen/weinig behoefte, dan wordt er afgebouwd. De voorzieningen proberen we dichtbij de leerling te organiseren om de reistijd voor een leerling te beperken.

Lunchcafé: Deze voorziening laat kinderen hun praktische vaardigheden ontwikkelen d.m.v. koken. Het Lunchcafé is zo vormgegeven dat vaardigheden op het didactische, cognitieve en sociaal emotionele vlak worden gestimuleerd.

DOG-project: Bij het DOG-project krijgen kinderen en jongeren de mogelijkheid om met behulp van een speciaal getrainde hond als co-trainer eigen vaardigheden te ontdekken en te werken aan sociale competenties. Er wordt met name gewerkt aan sociaal-emotionele redzaamheid en het vergroten van het zelfvertrouwen.

N ED: Is een voorziening waarbij naast ernstige leesproblemen - 3 x E-score op DMT - ook sprake is van andere problematiek (beperkte intelligentie, gedrags-, cluster 2- of NT2-problematiek).

Intensieve leesbegeleiding: Is een voorziening voor leerlingen die ondanks vroegtijdige interventies ernstig stagneren in het aanvankelijk leesproces (E-scores op de DMT). De leerlingen hebben minimaal een half jaar leesonderwijs gevolgd, zitten bij voorkeur in groep 3 en 4 en komen nog niet in aanmerking voor ED-onderzoek.

Schot in de Roos: Is een buitenschoolse voorziening in samenwerking met SWV [Munio](#) en [GJS](#). Leerlingen met een lichamelijke en verstandelijke beperking kunnen deelnemen aan voetbaltraining. Op een speelse manier worden motorische vaardigheden aangeleerd.

Zomerschool: De zomerschool is een voorziening voor leerlingen waarvoor de zomervakantie 'te lang' is en er een zomerdip kan worden verwacht. Dit zijn leerlingen die doorgaans al extra ondersteuning (ondersteuningsniveau 3 en 4) vanuit Driegang ontvangen. Er wordt in de ochtend hard gewerkt aan de vakken technisch en begrijpend lezen, woordenschat en rekenen met verhaaltjes. Tijdens de middagpauze wordt er gekookt met de leerlingen en gezamenlijk gegeten. In de middag zijn er ontspannende doe-activiteiten, zoals sport, dans, muziek, cultuur en rappen.

Daarnaast verzorgen we enkele voorzieningen in opdracht van de diverse gemeenten. Vijfheerenlanden: De Taaltuin voor leerlingen met een behoefte aan extra taalondersteuning

Gorinchem: De Taalburcht voor jonge kinderen die behoefte hebben aan met name uitbreiding woordenschat en het Taalpaleis voor leerlingen die wat extra ondersteuning nodig hebben m.b.t. het aanvankelijk leesonderwijs.

Molenlanden, Hardinxveld-Giessendam en Gorinchem: logopedische screening van 5-jarigen.

Specialisaties van scholen

In de achterliggende jaren hebben scholen zich steeds verder gespecialiseerd. Als Driegang waarderen we deze ontwikkeling, zeker als leerlingen van andere scholen (in deeltijd) daarvan gebruik mogen maken. Als Driegang leggen we verbinding als we zien dat een leerling niet optimaal bediend kan worden op school 1 en er op school 2 aanvullend aanbod beschikbaar is.

Voor de bekostiging van deze vormen van 'symbiose' treffen de scholen onderling een passende regeling. De doelen, het aanbod en de onderlinge afspraken worden vastgesteld in het OP van een leerling.

Soms is een hybride vorm niet passend en kiezen ouders om aan te melden op een andere school. De ondersteuning kan dan het kind volgen (leidend principe) als dat nodig is. Natuurlijk is de mate waarin dat nodig is altijd afhankelijk van de context. Dit vraagt dan om een geactualiseerde beschrijving in het handelingsdeel. Voorbeelden van zo'n symbiosevorm zijn bijvoorbeeld 'Levend Leren' dat op SBO Beatrix de Burcht wordt georganiseerd voor leerlingen die leren door te doen. Andere voorbeelden zijn er in de regio in de voorzieningen van schoolbesturen als het Doelab, de werkplaats, de Beverklas, Dolfijn en Delfino-groepen.

Scholen die zich gespecialiseerd hebben in een bepaald type onderwijs gaan zelf over de aanname van zij-instromers.

Aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen

In onze regio willen we voor iedere leerlingen een passende plaats. Ook voor leerlingen die meer- en hoogbegaafd zijn (of daar kenmerken van hebben). We zetten daarvoor actief in op de deskundigheidsbevordering in alle scholen. Maar als het écht nodig is, dan zijn er ook voltijd HB-plaatsen in de regio beschikbaar.

Als onderdeel van de basisondersteuning hebben we beschreven wat we verwachten van iedere school. In deze [onderlegger](#) van de basisondersteuning is expliciet aandacht voor datgene wat scholen bieden aan leerlingen met genoemde ondersteuningsbehoeften. De extra ondersteuning (voltijd HB) zullen we in de komende jaren meer vorm gaan geven als onderdeel van de ondersteuningspiramide. Daarbij gaan schoolbesturen en het SWV sámen optrekken in het vormgeven. We zullen daarbij ook verkennen wat 'signaleringswaarden' zijn m.b.t. deelnamepercentages voltijd HB-leerlingen. We zullen daarbij ook uitspraken doen over de toeleiding en toegang van leerlingen tot deze voltijd

HB-voorzieningen.

SBO en SO

Aan het samenwerkingsverband zijn drie SBO-locaties verbonden: SBO Beatrix de Burcht (Gorinchem), SBO De Rotonde (Gorinchem) en SBO School met de Bijbel (Bleskensgraaf). Plaatsing op het S(B)O is pas mogelijk ná afgifte van een TLV door Driegang. De drie SBO scholen verschillen qua achtergrond en zijn aanvullend in concept en specialisatie. Naast deze drie SBO's heeft Driegang ook twee scholen voor speciaal onderwijs (De Cirkel en De Kleine Wereld). Beide scholen zijn gevestigd in Gorinchem en vangen leerlingen op die Zeer Moeilijk Lerend (ZML) zijn.

Daar waar er sprake is van een overstap van het regulier naar het S(B)O, zal Driegang een bijdrage leveren aan het proces waarin ouders een keuze maken voor een school die past bij wat hun kind nodig heeft.

De scholen voor cluster 1 en 2 maken geen deel uit van passend onderwijs en daarmee ook niet van Driegang. Wel werken we waar mogelijk intensief met de specialisten cluster 1 en 2 in onze regio samen. Dit betreft voor cluster 1: Visio en Bartiméus en voor cluster 2: Auris en Kentalis.

OPDC BeO-groep

Het arrangement Behandel- en Onderwijsgroep (BeO-groep) is gekoppeld aan de dagbehandeling jonge kind (DJK) van Enver in Gorinchem. De DJK biedt dagbehandeling en ambulante hulp aan kinderen met dreigende of al bestaande ontwikkelingsstoornissen als gevolg van medische en/of psychosociale oorzaken. Het gaat om combinaties van ongunstige omstandigheden rond en verschillende problemen vanuit het kind. De plaatsing van kinderen in de DJK duurt gemiddeld 6 maanden, waarvan de eerste 3 maanden worden ingezet om een goed beeld van het kind te vormen. Vervolgens wordt er 3 maanden gewerkt aan specifieke werkdoelen en worden de onderwijsbehoeften in kaart gebracht. Deze periode van 6 maanden vindt doorgaans plaats voordat een leerling 4 jaar is (en dus naar een basisschool gaat).

Omdat het gaat om kinderen met complexe ontwikkelingsstoornissen zijn de 6 maanden die beschikbaar zijn voor behandeling bij sommige kinderen ontoereikend. De behandeling wordt gecontinueerd en daarnaast wordt verder gewerkt aan onderwijsgerelateerde taken, gericht op verbetering van de algemene leervoorwaarden.

Het Behandel-Onderwijsarrangement (BeO) biedt de genoemde combinatiemogelijkheid. Het is gericht op kinderen in de leeftijd van 4 tot 7 jaar die geplaatst zijn op de DJK in Gorinchem.

Het doel van de BeO-groep is voor kinderen een vloeiender doorstroom mogelijk te maken naar een passende plek in het onderwijs, in de praktijk veelal het SBO.

OPDC Land van Remus

In maart 2020 is het OPDC Het Land van Remus officieel geregistreerd.

Het Land van Remus is ons OPDC voor leerlingen die dreigen af te haken dan wel al thuiszitten, maar waarbij er wel perspectief is op terugkeer naar het regulier onderwijs. Het Land van Remus is een natuurgebied in Groot-Ammers, waarop een schoolgebouw is gerealiseerd. Op deze locatie heeft iedere leerling een persoonlijk plan en vindt er begeleiding en onderwijs op maat plaats. Dit in intensieve samenwerking met ouders, jeugdhulp en de school waar de leerling staat ingeschreven.

Bestuurlijk is afgesproken dat voor het verzorgen van onderwijs op deze OPDC-plek de toeleverende school, naar rato van het aantal dagdelen dat daarvan gebruik wordt gemaakt, een factuur krijgt. Het tarief daarvan zal jaarlijks worden vastgesteld.

OPDC's verbonden aan de drie SBO-scholen

Elke SBO van het samenwerkingsverband heeft óók een OPDC. Dit OPDC is bedoeld om leerlingen in geval van crisis op te kunnen vangen.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2026 - 2027 - We doordenken of het uitbreiden van het ondersteuningsaanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen nodig en haalbaar is.
2. 2026 - 2027 en 2027 - 2028 - We komen tot een versterking van de gezamenlijkheid van het aanbod in het Land van Remus en De Rotonde.
3. 2026-2027 - Er worden een stuur- en werkgroep opgericht om het onderwijs- en ondersteuningsaanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen toekomstgericht vorm te geven.
4. 2026 - 2027 - We verkennen welk aanbod er in gemeente Altena mogelijk/nodig is om het onderwijsaanbod verder dekkend te krijgen.
5. 2027 - 2028 - We arrangeren naar preventief door het gezamenlijk met gemeenten en eventueel jeugdhulpaanbieders te versterken van de pedagogische basis.
6. 2027 - 2028 - We verkennen de gewenstheid van 'inclusieve lesplaatsen' in het dekkend netwerk.

10. Méér inclusief onderwijs - elke leerkracht en school de volgende stap (bouwsteen)

Als scholen in de regio werken we actief aan het passend maken van het onderwijs voor alle leerlingen. Het realiseren van méér inclusief onderwijs is daarbij steeds meer de praktijk. Ruim de helft van de scholen heeft een verwijzingspercentage dat gerelateerd is aan één leerling. Zo'n 25 scholen hebben een verwijzingspercentage van 0%. Daarbij staan steeds meer scholen open voor kleuters met een extra ondersteuningsbehoefte. In deze paragraaf is er eerst een inleidende beschouwing, daarna volgen de beelden van nu en over vier jaar in relatie tot méér inclusief onderwijs.

Historie

Al rond het jaar 2000 werd in één van de voorlopers van Driegang, WSNS De Rotonde, gewerkt aan inclusief onderwijs. De visievorming ging gepaard met werkbezoeken, pilotfasen en vooral veel energie voor de leerlingen. In Nederland stond inclusief onderwijs toen nog in de kinderschoenen. Vormen van co-teaching zijn uitgedacht, uitgetoetst en verbeterd. Dit alles met het doel om inclusievere praktijken te realiseren.

Gaandeweg hebben een tiental scholen van Driegang het (bijna) inclusieve onderwijs ook neergezet en vastgehouden. Deze scholen kunnen zich onder de voorlopers van het inclusieve onderwijs in Nederland scharen.

Werkdefinitie

In 2020 is een verdere doordenking op gang gekomen over wat inclusief onderwijs inhoudt. Veel mensen uit het veld hebben meegedacht over een werkdefinitie, die een duiding geeft aan wat we als regio onder méér inclusief onderwijs verstaan. Bewust is gekozen voor de term 'méér inclusief onderwijs'. Het woord méér geeft aan dat er altijd beweging op de realisatie ervan zit. Tegelijkertijd geeft het verbreding van de blik op inclusief onderwijs, van verwijzingen naar cultuur. Er is ook gekozen voor het begrip méér inclusief onderwijs, omdat er een wezenlijke relatie is met het dekkend netwerk (zie hoofdstuk 9). In het dekkend netwerk van ons samenwerkingsverband blijft het gespecialiseerd onderwijs een belangrijke plaats houden.

Regionale verkenning wat méér inclusief onderwijs voor onze regio betekent

Met de zes gemeenten uit onze regio (waar scholen van Driegang staan) is verkend wat méér inclusief onderwijs betekent op diverse beleidsterreinen. Deze regionale verkenning is een wezenlijk onderdeel van de gemeenschappelijke paragraaf (zie hoofdstuk 21). Op de gebieden huisvesting, preventie, leerlingenvervoer, jeugdhulp en schoolverzuim/arbeidsmarkttoeleiding is terug- en vooruitgeblikt. Zaken dichtbij zijn concreter dan het beeld in 2035.

Landelijk beleid: inclusief onderwijs in 2035

De achterliggende jaren is het beeld dat de overheid nastreeft - inclusief onderwijs in 2035 - steeds helderder geworden. De verwachtingen van scholen, besturen, gemeenten en samenwerkingsverbanden worden daarin [concreter](#).

De definitie die daarbij wordt gehanteerd van inclusief onderwijs: '*Inclusief onderwijs is onderwijs waarbij alle kinderen en jongeren dichtbij huis, volwaardig en gelijkwaardig toegang hebben tot een inclusieve leeromgeving waarin zij zich samen ontwikkelen en samen leren en participeren.*' zullen we daarbij als Driegang in toenemende mate gaan gebruiken.

Als Driegang geloven we in een organische beweging richting het bewerkstelligen van bovenstaande opdracht. Dat betekent concreet dat in het dekkend netwerk er vooralsnog scholen voor gespecialiseerd onderwijs een volwaardige plaats zullen blijven houden. De verwachting (zonder taakstellende aantallen te noemen) is echter wel dat het aantal leerlingen dat gebruik zal maken van dit aanbod de komende jaren verder zal afnemen. Zie meer hierover in het [hoofdstuk dekkend netwerk](#).

Het beeld: waar staan we nu en wat is de beoogde streefrichting in 2030:

Wat vraagt de werkagenda naar inclusief onderwijs in 2035 van onze onderwijsregio?

Huidige situatie

Scholen en leerkrachten staan open voor meer inclusief onderwijs en zoeken actief naar mogelijkheden om ieder kind een passende plek te bieden. Er is bereidheid en betrokkenheid, maar de aanpak verschilt per school en de focus ligt vaak op individuele casussen in plaats van op structurele samenwerking. In de achterliggende jaren is zichtbaar geworden dat scholen zich verder ontwikkelen in het realiseren van goed onderwijs voor alle leerlingen.

De beoogde streefrichting voor verdere doorontwikkeling

Elke school (en schoolbestuur) werkt vanuit een gedeelde regionale visie op inclusief onderwijs waarin *samen leren, samen ontwikkelen en samen dragen* centraal staan. De werkagenda 2035 wordt vertaald naar een praktisch en haalbaar handelingskader, zodat scholen zich herkennen in dezelfde taal en richting. Inclusief onderwijs wordt niet langer gezien als iets "extra's", maar als integraal onderdeel van goed onderwijs voor alle leerlingen.

In één van de bouwsteengroepen is nagedacht over beelden rondom méér inclusief onderwijs in 2025 en in 2030.

De betrokken professionals hebben de benodigde vaardigheden om dit te kunnen realiseren. Hoe ziet dit er dan uit? Wat merkt de leerkracht hiervan?

Situatie in 2025:

Leerkrachten voelen zich betrokken, maar ervaren soms handelingsverlegenheid, hoge werkdruk en een gebrek aan praktische ondersteuning. Er is behoefte aan erkenning, concrete handvatten en collegiale steun.

Streefrichting in 2030:

Leerkrachten kunnen werken in professionele leergemeenschappen, waarin ze samen leren, elkaar ondersteunen en beschikken over praktische vaardigheden om inclusief onderwijs vorm te geven. Deze leergemeenschappen bestaan waar mogelijk uit verschillende expertise vanuit onderwijs, SWV, jeugdzorg en het sociaal domein. Ondersteuning is zichtbaar in de klas en gericht op het versterken van de leerkracht. Er heerst een cultuur van vertrouwen, waarbinnen leerkrachten samen verantwoordelijk zijn voor het leren en welzijn van alle kinderen.

Welke mogelijkheden zien we om te komen tot een slimme samenwerking SBO/SO en regulier?

Situatie in 2025

Samenwerking tussen SBO/SO en regulier onderwijs vindt plaats rond individuele leerlingen. Expertise is aanwezig in zowel reguliere scholen als in het gespecialiseerd onderwijs, maar nog niet structureel gedeeld. De drempel om samen te werken is soms hoog, mede door verschillen in werkwijze, taal en locatie.

Streefrichting in 2030:

Er ontstaat een vanzelfsprekende, duurzame samenwerking waarin expertise van SBO/SO en regulier onderwijs vroegtijdig wordt ingezet en kennisdeling onderdeel is van het dagelijks werk. Professionals lopen met elkaar mee, delen aanpakken en bouwen samen aan een dekkend netwerk. Door gezamenlijke verantwoordelijkheid en preventieve inzet van ondersteuning wordt uitval voorkomen en kunnen meer leerlingen succesvol deelnemen in het onderwijs.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2027 - 2028 - We bieden stageplaatsen aan in het gespecialiseerd onderwijs aan medewerkers uit het reguliere onderwijs. Dit met de intentie om bij te dragen aan inclusief onderwijs.
2. 2027 - 2028 - We stimuleren ontwikkelingen waarbij de expertise van het gespecialiseerd onderwijs nabij het regulier wordt vormgegeven.
3. 2027 - 2028 en 2028 - 2029 - We stimuleren de ontwikkeling van multidisciplinaire teams die in goede verbinding met de context van een school een bijdrage leveren aan goed onderwijs voor alle leerlingen.

11. Bereiken en versterken van leerkrachten

Al jaren werkt Driegang actief en met passie aan het centraal stellen van de leerwens van leerkrachten. Dat bepaalt de inzet van de ambulant begeleider of orthopedagoog.

Situatie in 2025

De begeleiding vanuit het expertisecentrum wordt over het algemeen als waardevol ervaren: hulp is snel beschikbaar en de betrokkenheid is groot. Toch voelt de ondersteuning soms versnipperd of tijdrovend. Er wordt ervaren dat de leerkracht al veel geprobeerd heeft, maar dat als Driegang komt er nog stappen doorlopen moeten worden.

De vaste gezichten worden als prettig ervaren, maar er zijn ook situaties waarin veel wisselingen plaatsvinden, wat de vertrouwensband belemmert. Ook het vragen van hulp gaat niet iedereen even gemakkelijk af.

De aanpak *Leerkracht Centraal* wordt door de intern begeleiders en Driegang gedragen, maar de leerkracht zelf weet zich hierin nog onvoldoende meegenomen. Het is van belang dat de leerkracht het effect ziet van de effectieve begeleiding.

Ook wordt ervaren dat er veel adviezen gegeven worden, maar dat er weinig hulp is *in* de situatie zelf (samen doen). De begeleiding is veel gericht op de individuele leerling, minder op de groep.

Streefrichting in 2030

We zien een toekomst waarin het team samen optrekt, waarin leerkrachten zich veilig voelen om hulp te vragen, kwetsbaar op te stellen en te leren. AB'ers en orthopedagogen (en andere leden van de multidisciplinaire teams) zijn vaste, vertrouwde gezichten binnen de school. Hun expertise is preventief, zichtbaar, nabij en wordt ingezet op een manier die de professionaliteit van de leerkracht versterkt.

Ondersteuning vindt vaker plaats in de klas, bijvoorbeeld via co-teaching, waarbij leren in de praktijk centraal staat. De begeleiding richt zich op de groep, met minder losse gesprekken en meer gezamenlijke reflectie. De samenwerking tussen IB'er, AB'er en orthopedagoog is intensief en efficiënt, zodat zij elkaar versterken in hun rol als begeleider van de leerkracht.

De leerkracht ervaart door kwalitatieve begeleiding dat hij/zij ertoe doet én voelt vertrouwen, grip en plezier in het optimale uit kinderen halen.

Om dit toekomstbeeld te bereiken zijn de volgende elementen nodig:

- **Investeer in een open schoolcultuur** waarin kwetsbaarheid en samen leren normaal zijn.
- **Bouw aan vaste, vertrouwde relaties** tussen scholen en begeleiders; beperk het aantal betrokken gezichten.
- **Werk preventief**, niet pas bij problemen.

- **Zet meer in op begeleiding *in de situatie*** (bijvoorbeeld door co-teaching) en groepsgerichte begeleiding, zodat leren in de praktijk plaatsvindt.
- **Ontwikkel begeleidersvaardigheden** bij AB'ers, orthopedagogen en IB'ers, gericht op het effectief coachen en begeleiden van leerkrachten in hun dagelijks handelen.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2026 - 2027 - Er zullen nieuwe middelen worden ontwikkeld die leerkrachten kunnen bereiken en versterken. Denk hierbij aan aanbod in de vorm van co-teaching, coaching en leerervaringen in andere settingen.
2. 2027 - 2028 - Er zal worden gezocht naar een nadrukkelijker koppeling tussen het aanbod van de Driegang Academie, het expertisecentrum én de academies van de schoolbesturen.

12. Een sterke teamcultuur in iedere school

Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor het organiseren van de basisondersteuning. Dit bestaat uit goed onderwijs voor alle kinderen. Ook het vormgeven van de hieraan bijdragende schoolcultuur is een verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Omdat uit onderzoek blijkt dat een sterke teamcultuur van samen goed onderwijs realiseren een succesfactor is in het realiseren van inclusief onderwijs én het verlagen van de werkdruk bij medewerkers, is deze paragraaf opgenomen in het ondersteuningsplan.

Leerlingen hebben baat bij een schoolteam dat professioneel en in verbinding aan goed onderwijs voor alle kinderen werkt. Ook voor medewerkers van het schoolbestuur is het fijn werken in zo'n omgeving. Bij Driegang sluiten we graag aan bij schoolculturen die zó functioneren.

Situatie in 2025

In verreweg het grootste deel van de scholen wordt proactief en planmatig gewerkt aan goed onderwijs voor alle kinderen. Er is aandacht voor pedagogiek, didactiek, klassenmanagement en relaties. Daarbij is er een lerende houding waarin het team sámen optrekt. De schoolleiding en IB'er vullen elkaar effectief aan en sturen op de onderwijskundige ontwikkeling van de school.

Samenwerking met externen voelt in zulke scholen als natuurlijk. Expertises worden erkend en benut. En dit leidt ertoe dat leerlingen dát goede onderwijs krijgen dat aan alle leerlingen wordt gegund.

Sommige schoolbesturen/schoolteams ervaren het als een uitdaging om die kwaliteit en gewenst teamcultuur te realiseren. Het schoolbestuur blijft uiteraard verantwoordelijk om deze wens/opdracht invulling te geven.

Streefrichting in 2030

Teamcultuur

De schoolleider is verantwoordelijk voor de voorwaarden van een gedeelde visie, schetst kaders, handelt hiernaar en voorziet in urgentie door een stip op de horizon te zetten waarnaar gestreefd wordt.

In het team wordt onder leiding van de schoolleider samengewerkt aan een veilige, professionele basis waarin vertrouwen, waardering en plezier centraal staan, en waarin samen geleerd wordt. Dit kan worden vormgegeven door bijv. intervisie, collegiale consultatie, co-teaching. Belangrijk hierbij is het uitdragen van een gedragen visie en het spreken van dezelfde taal rondom deze visie.

De school in de samenleving

De school is de spin in het web in de samenwerking met ouders, zorg en andere onderwijsondersteunende partijen. Hulpvragen in een klas of school die overeenkomen kunnen worden geclusterd. Er is een vast team van een beperkt aantal ondersteunende professionals rondom een school/klas. Bureaucratie maakt plaats voor vertrouwen en

verbinding. Hierdoor wordt de teamfoto van het schoolteam verbreed. Er staan vaste gezichten op van medewerkers van het schoolbestuur, maar óók die van vaste partners die sámen met het schoolteam zorgen dat iedere leerling het aanbod krijgt dat hij/zij nodig heeft.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2026 - 2027 en 2027 - 2028 - Er komt gericht scholingsaanbod voor schoolleiders/directeuren. Dit aanbod zal met de besturen op maat worden samengesteld en kan scholingsbijeenkomsten en intervisie bevatten.
2. 2026 - 2027 - De schoolontwikkeling zal een nadrukkelijk onderdeel worden van de IOS-gesprekken op de scholen. Zodoende kan Driegang aansluiten op de schoolontwikkeling waar de schoolleider, IB'er (en collega's) aan werken.
3. 2027 - 2028 - Het realiseren van multidisciplinaire teams die sámen het aanbod vormgeven dat de leerlingen van de school nodig hebben zal worden gestimuleerd.
4. 2026 - 2027 - We verkennen hoe we de samenwerking tussen de kwaliteitsmedewerkers van schoolbesturen en Driegang kan worden versterkt. Bijvoorbeeld door het koppelen van een vaste orthopedagoog aan een schoolbestuur.

13. Het begrijpen en sturen van gedrag van leerlingen (bouwsteen)

Binnen het medisch model wordt gedrag vooral gezien als iets wat bij het individu ligt: een kind heeft een probleem dat opgelost moet worden, zodat het zich beter kan aanpassen aan de omgeving. Het sociaal model biedt een ander perspectief. Hierbij wordt gedrag gezien in relatie tot de omgeving. Als de omgeving beter aansluit, kan gedrag veranderen.

Gedrag begrijpen begint bij het kijken naar wat er achter het gedrag zit. Emoties, behoeften en de sociale context spelen daarbij een belangrijke rol. Door hier oog voor te hebben en onze eigen manier van reageren aan te passen, kunnen we gedrag beter begeleiden. Bewust omgaan met interactie en communicatie helpt om gewenst gedrag te stimuleren en samen tot positieve verandering te komen.

Als Driegang zien we het gedrag van de leerlingen als feedback waar we iets mee kunnen. Dit is onderdeel van de basisondersteuning. Ook erkennen we dat het gedrag dat we zien, altijd het gevolg is van iets anders. Dit maakt het echter van wezenlijk belang om het gedrag van leerlingen goed te zien en te begrijpen. Dit in relatie met de leerkracht.

Dit vraagt dat we met elkaar gedrag goed moeten analyseren en begrijpen. Er kunnen namelijk verschillende verklaringen voor het gedrag zijn. Die kunnen naast sociaal ook een medische oorzaak hebben. Dit geeft het grote belang weer van een goede samenwerking met het sociale team, jeugdzorg en ouders.

Daar waar het gedrag van de leerlingen niet goed begrepen wordt, dan wel niet stuurbaar blijkt, ontstaat er spanning. Bij de betreffende leerling, maar ook bij klasgenoten, ouders en leerkrachten. Soms loopt deze spanning snel hoog op en kost dit veel energie bij de betrokkenen.

Als dit oplopen van gedrag gerelateerd aan thuis is, dan zoekt de vaste schakel contact met thuis om mee te denken.

Juist ook rondom vragen op het gebied van gedrag willen schoolteams en Driegang preventief werken. Schoolteams werken steeds vaker aan een doorgaande 'gedragslijn' binnen de school. Hierbij wordt het versterken dan wel aanleren van positief gedrag als vak gezien dat ook specifiek aanbod, aandacht en expertise van het schoolteam vraagt.

Bij de totstandkoming van het ondersteuningsplan heeft een bouwsteengroep meegedacht over het begrijpen en sturen van gedrag. Er is gericht gekeken vanuit het perspectief van de leerkracht en het schoolteam.

Daarin is geconstateerd:

- Het is een belangrijk vertrekpunt om vanuit een pedagogische visie met betrekking tot het ontwikkelen, aanmoedigen en stimuleren van gewenst schoolgedrag te werken, in combinatie en in samenhang met het bijsturen of begrenzen van ongewenst gedrag.
- Gedrag vraagt om een proactieve samenwerking. De leerkracht heeft ruimte en vaardigheden nodig, maar er is ook nabijheid van bijv. een IB'er, directeur of ambulant begeleider nodig. Hierdoor voorkomen we dat 'iets' te groot wordt en dat de leerkracht zich alleen voelt staan.
- Het (bij)sturen van gedrag vraagt om een planmatige en doelgerichte aanpak. Zowel vanuit de basisondersteuning als vanuit de extra ondersteuning.
- Leerkrachten dienen zich nieuwe vaardigheden, kennis en inzichten eigen te maken en die toe te kunnen passen.
- Dit vraagt om een breed aanbod van gereedschappen die daarbij kunnen worden ingezet. Naast coachingsgesprekken kan daarbij aan vormen van co-teaching, intervisie, stages, feedback en schoolbreed leren (scholing) worden gedacht.
- Het is nodig om te erkennen wat (niet-begrepen) gedrag van een leerling met een omgeving (en dus ook de leerkracht) kan doen.
- Er is bij de leerkrachten behoefte aan begeleiding die kort en direct nabij is en ook gericht is op de praktische aanpak en inzet van de leerkrachtvaardigheden.
- Binnen het schoolteam is een flexibele en creatieve mindset nodig om binnen de gegeven context te kunnen zoeken naar oplossingen. Waar liggen kansen en mogelijkheden?

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2026 - 2027 - Verken co-teaching als middel om leerkrachtvaardigheden te versterken.
2. 2027 - 2028 - Het aanbod 'scholen sterker maken' wordt verder uitgebreid. Het bieden van ondersteuning in het versterken van een schoolbrede visie en aanpak m.b.t. het onderwerp 'Gedrag' wordt daar onderdeel van. Gedrag op schoolniveau wordt gezien als een vak!
3. 2027 - 2028 - Versterk schoolteams in het realiseren van een veilig sociaal schoolklimaat door te investeren in de onderlinge relatie (Verbindend gezag en Geweldloos verzet).
4. 2026 - 2027 - Onderzoek welke mogelijkheden er zijn om vroegtijdig hybride onderwijsconcepten in te zetten bij (dreigend) impactvol gedrag van leerlingen.

14. Het keuzemenu

Als Driegang willen we zo goed mogelijk blijven aansluiten op wat een school nodig heeft om goed onderwijs voor alle leerlingen te kunnen bieden. Om die reden is er sinds 2022 een keuzemenu bij Driegang beschikbaar. Het keuzemenu zorgt ervoor dat we nu en ook in de toekomst als Driegang goed aan kunnen sluiten bij wat er nodig is op een school voor de realisatie van passend onderwijs.

Hoe ziet het keuzemenu eruit?

Per keuze die gemaakt kan worden door een school, kan er gekozen worden voor de kant: 'veel ondersteuning/ontzorging door Driegang (en dus een kleinere opdracht voor de school)' en 'weinig ondersteuning/ontzorging door Driegang (en dus een grotere opdracht voor de school)'. Een school maakt in principe voor vier schooljaren een keuze, maar kan waar het mogelijk is om anders te organiseren deze keuze in overleg eerder aanpassen.

<i>Welke keuze</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Toelichting</i>
Keuze 1	Het schooldeel, in handen of in geld?	Elke school krijgt middelen om passend onderwijs te realiseren. De opdracht die de school krijgt is om met deze middelen het onderwijs passend te maken. Dit betekent dat de school vanuit deze middelen meer kan betekenen dan in de basisondersteuning staat omschreven. Dus extra vormen van ondersteuning op school- of bestuursniveau kunnen met deze middelen worden bekostigd. Op schoolniveau wordt gekozen of deze ondersteuning maandelijks in geld wordt overgemaakt of dat er een onderwijsassistent in dienst van Driegang aan de formatie van de school wordt toegevoegd.
Keuze 2	De arrangementen, handen of in geld?	Soms blijkt dat de ondersteuning die de school kan bieden vanuit eigen middelen en middelen die onder 'keuze 1' vallen ontoereikend is. In het handelingsdeel van het ontwikkelperspectief van een leerling staat beschreven wat er als extra ondersteuning nodig is. De school kiest bij keuze 2 of deze extra ondersteuning maandelijks wordt overgemaakt (en de school dus een onderwijsassistent in eigen dienst inzet) of dat de school ervoor kiest om bij de toegekende arrangementen de extra ondersteuning door onderwijsassistenten van

Welke keuze	Omschrijving	Toelichting
		Driegang te laten uitvoeren.
Keuze 3	Inkoop éxtra uren onderwijsassistentie	Soms blijkt er sterke behoefte te zijn om de onderwijsassistenten van Driegang meer tijd beschikbaar te hebben op school. Dit heet inkoop van extra uren. De kosten daarvan worden door de school betaald en de medewerker krijgt voor de benodigde uren een grotere aanstelling.
Keuze 4	Welke diensten worden er door de school afgenomen?	Onder deze keuze staan 'extra's' die een school kan afnemen die niet standaard in het pakket zitten. Vaak zijn deze extra's goedkoper via Driegang (mantelcontract) dan dat een school individueel een contract voor dat product afsluit.
Inzicht	Beschikbaarheid van diensten per gemeente	Driegang voert voor diverse gemeenten extra diensten uit. Voorbeelden hiervan zijn de logopedische screening en het organiseren van taalaanbod. De school krijgt inzicht in datgene wat er in de gemeenten extra beschikbaar is vanuit middelen van de gemeente.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2026-2027 - Bij het aflopen van het contract met Bouw! (2028) wordt onderzocht welke behoeften er binnen scholen zijn om dit verder te continueren. (Bouw! is een door Driegang beschikbaar gesteld softwarepakket dat bij kan dragen aan het voorkomen van leesproblematiek.)
2. 2027 - 2028 - Naast de onderwijsmiddelen vergroten we de (keuze)mogelijkheden voor scholen door middelen uit PGB of JOS effectief toe te voegen aan ondersteuningsmogelijkheden op scholen.

15. Een effectieve ondersteuningsstructuur en het toewijzen van extra ondersteuning

Ondersteuningstoewijzing

De ondersteuningstoewijzing gaat over de wijze waarop leerlingen die extra ondersteuning behoeven die ondersteuning kunnen ontvangen. Van elke school wordt verwacht dat de basiskwaliteit op orde is. Dat is het geval als de basisondersteuning voor alle leerlingen wordt gerealiseerd. Zowel het bestuur als de Inspectie van het Onderwijs kijken daarbij periodiek en systematisch mee met schoolteams. De ondersteuningstoewijzing heeft alles te maken met de ondersteuningspiramide.

Handelen van de leerkracht, haar of zijn handelingsbekwaamheid

Elke leerkracht komt vroeg of laat een kind tegen waarbij hij of zij niet (meer) weet wat te doen.

Dat kan variëren van een ernstig stagnerende rekenontwikkeling tot ongewenst of onbegrepen gedrag. Onderwijzen en opvoeden gaat met vallen en opstaan en behelst het samen met

ouders en collega's creatief zoeken naar passende antwoorden. Soms is het gewenst dat er (tijdelijk) andere (onderwijs)professionals meedenken om de ontwikkeling van een kind te optimaliseren.

Interne ondersteuning gericht op het wegnemen van de handelingsverlegenheid van de leerkracht

Bij het op schoolniveau zoeken naar adequate ondersteuning vervult de IB'er van de school een centrale rol. De interne ondersteuningsmogelijkheden van de school en/of het bestuur worden ingezet. Collega's denken mee en adviseren. Ouders worden betrokken. Dit alles valt in ondersteuningsniveau 1 en 2.

Indien de leerkracht handelingsverlegen blijft dan wordt het kind aangemeld bij het ondersteuningsteam van de school (SOT).

Schoolondersteuningsteam (onderdeel van ondersteuningsniveau 3)

Er wordt gesproken over het SchoolOndersteuningsTeam (SOT) als ook het samenwerkingsverband is vertegenwoordigd. Dit in de persoon van een ambulant begeleider (generalist of specialist) en waar nodig ook een orthopedagoog vanuit het samenwerkingsverband. Waar nodig sluit ook de 'vaste schakel' aan. Dat is de maatschappelijk werker/jeugdprofessional/brugfunctionaris/lid van het sociaal team die aan de school is verbonden. Deze vaste schakel sluit aan als de reden van aanmelding breder is dan alleen didactisch en schoolgerelateerd. Natuurlijk zijn ouders ook altijd

uitgenodigd voor de overleggen in het SOT over hun zoon of dochter. De inbreng van ouders (en de leerling!) is essentieel in het realiseren van passend onderwijs.

Daar waar deze leden van het SOT elkaar gaan spreken over een leerling of groep heet dat overleg een Multi Disicplinair Overleg (MDO).

De IB'er heeft de regie over het overleg. De leerkracht (eventueel ondersteund door de IB'er of een collega) doet de aanmelding bij het SOT. In het MDO worden die dingen besproken die relevant zijn in het beantwoorden van de vraag. Vaak gaat het daar over onderwijs- of ondersteuningsbehoeften van een leerling of groep. Vaak gaat het ook over leerwensen van leerkrachten en ouders.

Het doel van een MDO is het versterken van de context. Dat betekent concreet dat de opvoeders thuis en op school gesterkt worden in het creëren van de goede context voor een leerling of groep.

Wanneer in een MDO blijkt dat de school, ondanks aanpassing van het handelen, er niet in slaagt de leerling afdoende te ondersteunen, dan kunnen er volgende stappen worden gezet. Een mogelijkheid is het inschakelen van een ambulant begeleider specialist (ABS'er) van Driegang, het zoeken naar een antwoord op een diagnostische vraag of het inzetten van extra ondersteuning. Dit betreft ondersteuning die verder gaat dan het eerste uur dat een kind extra ondersteuning nodig heeft. Dat uur wordt bekostigd vanuit de basisondersteuning. Tevens kan gedacht worden aan symbiosevormen van onderwijs. Dit wil zeggen dat delen van het onderwijs op de betreffende school op een andere locatie invulling gaan krijgen.

De aanvraag van een specialist (ondersteuningsniveau 4)

Het SOT van een school besluit, na instemming van de vaste ABG'er, tot het betrekken van een ambulant begeleider specialist (ABS'er). Binnen het samenwerkingsverband zijn er ambulant begeleiders specialist op het gebied van Taal, Gedrag, Hoogbegaafdheid en Cluster 3 werkzaam.

De ABS'er sluit aan bij wat er al bekend is over een kind en zal met de betrokkenen een afweging maken of het traject kan bestaan uit het geven van advies, dan wel dat de inzet van extra ondersteuning gewenst is.

Aanvragen arrangement extra ondersteuning

De aanvraag voor extra ondersteuning wordt begeleid door de ABG'er of ABS'er. School is degene die, na en met toestemming van ouders, de aanvraag via Grippa indient. De aanvraag wordt vervolgens getoetst door een toekenningscommissie (TKC) die over de arrangementen gaat. Deze TKC bestaat uit een MT-lid en een onafhankelijk orthopedagoog. De TKC kijkt allereerst of de toestemming van ouders aanwezig is. Daarna wordt het handelingsdeel dat standaard wordt meegestuurd bij de aanvraag

doorgenomen. Dit handelingsdeel is onderdeel van het Ontwikkelperspectief van de school. In het handelingsdeel staat beschreven wat de school vanuit eigen middelen doet en welke extra ondersteuning er aangevraagd wordt om het onderwijs passend te maken. De betrokken ambulant begeleider heeft over de invulling van het handelingsdeel meegedacht.

Dit handelingsdeel wordt verbonden met de overige meegestuurde stukken. Daarna neemt de TKC een besluit over toekenning van de middelen. School wordt hiervan op de hoogte gebracht. De school informeert vervolgens ouders over de uitkomsten. Mocht het zo zijn dat ouders dan wel school het niet eens is met de uitkomst, dan kan de geschillenprocedure worden gevolgd ([zie hoofdstuk 20](#)).

Verwijzing (ondersteuningsniveau 5)

Als met een toegewezen arrangement extra ondersteuning leerkracht en school handelingsverlegen blijven én er geen andere reguliere basisschool gevonden kan worden die het onderwijs kan bieden dat voor de betreffende leerling nodig is gebleken én het SOT van de school de aanvraag ondersteunt, kan een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) worden aangevraagd via Grippa.

Het dossier

De school stelt het dossier samen dat nodig is voor de beoordeling van de aanvraag TLV. Op www.driegang.nl/documenten staat uit welke onderdelen dit dossier dient te bestaan. In het geval ouders en school geen overeenstemming over het dossier kunnen bereiken, dan geldt de passage die in [hoofdstuk 16](#) staat beschreven over het dossier dat bij een overdracht tussen scholen (en in dit geval de TLV-aanvraag) beschikbaar mag worden gesteld aan het samenwerkingsverband.

Deskundigenadvies

Bij een aanvraag i.v.m. toelaatbaarheid tot het speciaal (basis)onderwijs is advies noodzakelijk van twee wettelijk verplichte deskundigen (artikel 34.8 besluit bekostiging WPO). Dit dienen deskundigen te zijn die niet betrokken waren bij de keuze om tot een aanvraag TLV over te gaan (bijvoorbeeld de vaste orthopedagoog van de school) en ook deskundigen die niet betrokken zijn in de TKC als beslissers over de aanvraag.

In de wet is omschreven wie als deskundigen kunnen fungeren. Dat kunnen zijn: een orthopedagoog of een psycholoog en (afhankelijk van de leerling over wiens toelaatbaarheid wordt geadviseerd) een kinder- of jeugdpsycholoog, een pedagoog, een kinderpsychiater, een maatschappelijk werker of een arts. Op de [website van Driegang, onder documenten](#), staat de procedure beschreven m.b.t. de deskundigenadviezen.

Toelaatbaarheidsverklaring

De beoordeling voor toelaatbaarheid S(B)O vindt plaats op basis van het toegestuurde dossier en de twee deskundigenadviezen.

Bij het besluit tot toekenning van een TLV wordt bij de TLV aangegeven wat de duur van

de toelaatbaarheid, de onderwijssoort (speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs) en in geval van speciaal onderwijs de bekostingscategorie (laag, midden of hoog). Iedere TLV heeft daarbij een uniek nummer.

Duur en verlenging toelaatbaarheid

Een afgegeven toelaatbaarheidsverklaring is doorgaans geldig tot en met het schooljaar waarin de betrokken leerling 12 jaar wordt, tenzij:

- de aanvraag een kind in de kleuterleeftijd betreft, in dat geval wordt in de regel gekozen voor een maximale TLV-duur tot en met het schooljaar waarin het kind 6 jaar wordt;
- het ontwikkelingsperspectief van dien aard is dat verwacht mag worden dat terugplaatsing in het regulier onderwijs eerder tot de mogelijkheden behoort, in dat geval wordt een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) van kortere duur afgegeven;
- doorplaatsing op termijn (bijvoorbeeld van SBO naar SO) aan de orde kan zijn, de TLV zal dan voor een beperkte periode worden afgegeven.

Verlengingen van TLV's voor het jaar waarin een leerling 13 jaar wordt, dienen uiterlijk 1 maart binnen te zijn bij de TKC. Voor deze datum is gekozen zodat er bij een eventuele afwijzing van de aanvraag nog gekozen kan worden voor een inschrijving in het voortgezet onderwijs.

De TKC neemt een besluit over de verlenging van de S(B)O-periode op grond van twee criteria:

- Is het aannemelijk dat de leerling door het extra jaar S(B)O uit kan stromen naar een hoger niveau VO?
- Is er significante sociaal-emotionele groei te verwachten door het extra jaar S(B)O, waardoor de leerling een betere start kan maken in het VO?

Richtlijnen toelating speciaal (basis)onderwijs

Voor de toelating tot het speciaal (basis)onderwijs is bepalend:

- de handelingsverlegenheid van de reguliere basisschool in relatie tot de onderwijsbehoeften van het kind;
- de behoeften van het kind de basisondersteuning van de school aantoonbaar overstijgen;
- de onderbouwing vanuit ontwikkelingsperspectief, beschikbare onderzoeksgegevens, het advies van de betrokken ambulant begeleider en deskundigenadviezen dat het beste aan de onderwijsbehoefte van een kind kan worden voldaan op een SBO-, respectievelijk SO-school;
- daar waar er nog geen basisschool is bezocht: de uitkomst uit het 'voorschools traject' en relevante informatie uit de voorschool.
- Zie verder ook de beschrijving van de [werkwijze TKC - bepalen TLV](#) met de beschreven criteria.

Opmerking: SO-scholen voor slechtziende/blinde kinderen en kinderen met taal/spraakproblemen maken geen deel uit van samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Wel wordt er op de scholen van Driegang samengewerkt met de ambulant begeleiders van deze instellingen.

Terugplaatsing van het gespecialiseerd onderwijs naar het regulier onderwijs

Het gespecialiseerd onderwijs maakt deel uit van het dekkend netwerk. Zo zorgen we dat er voor iedere leerling van Driegang een passende plaats is. Een plaats die aansluit op de onderwijsbehoeften zoals beschreven in het ontwikkelperspectief.

Driegang heeft daarbij het leidende principe dat 'we ondersteunen zo lang het nodig is, maar ook zo kort als het kan'. Daarbij is het de wens van schoolbesturen om scholen voor gespecialiseerd onderwijs, waar mogelijk, te huisvesten in een gebouw waar ook regulier onderwijs wordt geboden. Met daarbij de werkelijkheid dat het hele team actief samenwerkt voor alle leerlingen. Terugplaatsing zal daarbij kansrijk en haalbaar worden. In [hoofdstuk 23 Financiën](#) staat beschreven welke middelen de leerling volgen.

Procedure terugplaatsing

Aansluitend bij het leidend principe 'we ondersteunen zo lang als nodig, maar ook zo kort als het kan' én de wettelijke opdracht, is nagedacht over een procedure van terugplaatsing. Deze procedure is in deze [bijlage](#) te vinden.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2026 - 2027 - In het kader van doelmatigheid gaan we monitoren op de onderwijsdeelname voor alle leerlingen met een TLV categorie II en III. We maken hierover (financiële) afspraken met de betreffende schoolbesturen.
2. 2026 - 2027 - We ontwikkelen beleid voor deeltijdbekostiging en -plaatsing in het gespecialiseerd onderwijs.

16. Doorgaande lijnen

In onze regio willen we dat ieder kind een doorgaande onderwijs- en ontwikkelingslijn heeft. Het is ook niet voor niets dat één van onze leidende principes is: 'We zorgen voor een doorgaande lijn'.

a. Doorgaande lijnen binnen en tussen scholen

Scholen zijn verantwoordelijk voor het realiseren van een doorgaande lijn in het onderwijsleerproces van de leerling. Daarbij werken leerkrachten onderling goed samen en zorgen er in ondersteuningsniveau 1 voor dat alle leerlingen daarvan profiteren. Wanneer een leerling van school wisselt, dan zorgen scholen er onderling voor dat er sprake is van een passende overdracht. Dit geldt ook bij een overstap van een leerling naar het gespecialiseerd onderwijs.

Bij een overstap van een leerling naar een andere school staat het belang van de leerling centraal. Daarbij heeft de school waar een leerling zat de taak om te zorgen voor een overdracht van het dossier dat weergeeft wat relevant is in de ontwikkeling van de leerling. In nagenoeg alle gevallen zijn ouders akkoord met de overdracht van het dossier aan de volgende school. Daar waar dat niet het geval is, worden in ieder geval de volgende zaken overgedragen:

- Het ontwikkelperspectief van de betreffende leerling.
- Alle informatie over ingezette ondersteuning van Driegang. Dit betreft zowel de inzet van arrangementen als de gesprekken in het SOT.
- De beschikbare onderzoeksgegevens.
- Alle plannen uit het leerlingvolgsysteem en de bijbehorende evaluaties.
- De niet-methodetoetsgegevens.
- De methodetoetsgegevens van de achterliggende zes maanden.
- Inzicht in het verzuim.

b. Doorgaande lijnen binnen Driegang

Bij een leerling kunnen verschillende medewerkers van Driegang betrokken zijn, bijvoorbeeld wanneer een ABG'er een leerling overdraagt aan een ABS'er. Uitgangspunt is daarbij dat wordt aangesloten op wat er al bekend is over een leerling en wat er op het moment van overdracht actueel is. Dit alles met het doel om het proces rond een leerling niet te vertragen, maar soepel doorgang te laten vinden. Dit aansluiten gaat praktisch door een goede overdracht van het dossier in Grippa, een toelichtend gesprek tussen betrokkenen én door zoveel mogelijk dezelfde documenten te gebruiken.

In de komende ondersteuningsplanperiode versterken we de samenwerking OA (in dienst van Driegang) én het vaste team rond de school.

c. Van de kinderopvang/voorschool naar de basisschool

We willen dat iedere leerling een goede start op school maakt. Tussen de kinderopvang (peuteropvang, voorschoolse voorzieningen en kinderdagverblijven) en het basisonderwijs is een goede overdracht dan ook van wezenlijk belang. Scholen en kinderopvangorganisaties organiseren dit samen en stemmen af wanneer er sprake moet zijn van een warme overdracht. Deze overdracht is belangrijk, omdat ook in het aanbod in de voorschoolse fase veel kan en wordt meegegeven in de ontwikkeling van een kind. Ook hebben de medewerkers van de voorschoolse voorzieningen in deze periode het kind leren kennen en het is nodig dat die inzichten met het kind meegaan de school in, opdat ieder kind de begeleiding krijgt die het verdient.

De komende jaren werken we verder aan het versterken van de doorgaande lijn. Daarbij willen we breder kijken dan alleen de leerling met extra ondersteuningsbehoeften. Het gaat daarbij om sámen zorgen voor een passend aanbod en een doorgaande lijn voor alle leerlingen. Hierbij komen ook thema's als taalaanbod, versterken sociaal-emotionele ontwikkeling en zindelijkheid aan bod.

Driegang wordt in ieder geval betrokken wanneer er bij ouders, de betrokkenen uit de kinderopvang of de school zelf vragen zijn over wat een leerling nodig heeft om een goede start in het basisonderwijs te maken. Daarbij wordt dan ingeschat dat dit méér is dan wat een school kan bieden in ondersteuningsniveau 1 en 2. Er kan dan een '[voorschools traject](#)' worden aangevraagd (zie www.driegang.nl/documenten). In het voorschools traject denkt een ambulant begeleider mee rond de overstap. Deze aanvraag dient uiterlijk bij Driegang binnen te zijn als een kind 3 jaar en 8 maanden is.

Wanneer er eerder zorgen ontstaan over de ontwikkeling van het kind, dan kan via de zorgcoördinator van de kinderopvang contact gezocht worden met samenwerkingsverband Driegang.

d. Van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs

Ook in deze fase van de ontwikkeling van leerlingen is een doorgaande lijn van groot belang. Dat is nog éxtra het geval waar het gaat over leerlingen bij wie extra ondersteuning is ingezet in de basisschoolperiode. Dit betreft ondersteuning in de ondersteuningsniveaus 3, 4 of 5.

Driegang en Munio werken in onze regio actief samen om de overgang naar het voortgezet onderwijs zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Alle relevante informatie daarover staat beschreven in '[De Brug over](#)' van het betreffende schooljaar.

Preventieve besprekingen

De *preventieve besprekingen* zijn in onze regio inmiddels een begrip. Ouders en scholen zijn blij dat er in november al mogelijkheden zijn om te verkennen wat er mogelijk en nodig is in het voortgezet onderwijs voor de betreffende leerling.

Voorafgaand aan een preventieve bespreking is er telefonisch contact tussen de school en Munio. In dat telefonische vooroverleg wordt afgestemd of de vragen telefonisch kunnen worden beantwoord of dat er een preventieve bespreking georganiseerd moet worden. Bij de preventieve bespreking sluiten naast ouders en de leerling, de betrokkenen vanuit het basisonderwijs (leerkracht en/of IB'er en/of AB'er) en voortgezet onderwijs (adviseur passend onderwijs van Munio, waar mogelijk de zorgcoördinator van het VO) aan. Sinds enige tijd worden de preventieve besprekingen georganiseerd door de basisscholen.

Centrale inschrijfdagen

Om ervoor te zorgen dat alle leerlingen op tijd bekend zijn op de VO-school van hun keuze, worden er centrale inschrijfdagen georganiseerd op de scholen van Munio. Op die dagen zorgen de ouders voor de inschrijving van hun zoon of dochter op de school van hun keuze.

Goede overdracht

Voor een doorgaande lijn is een goede informatievoorziening van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs van belang. In '[De Brug over](#)' staat beschreven hoe deze eruit ziet bij alle leerlingen in het algemeen en specifiek bij leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften. Bij dit alles wordt gestreefd om informatie die al in ParnasSys (dan wel hun eigen LVS) staat en relevant is 'gebundeld' naar het VO toe te sturen. Zo wordt voorkomen dat leerkrachten van groep 8 (te) veel tijd kwijt zijn aan administratieve taken bij hun leerlingen.

Samen voor de doorgaande lijn

Zowel in het basisonderwijs als in het voortgezet onderwijs wordt gewerkt aan steeds inclusiever onderwijs. De werkelijkheid is wel dat de huidige schoolcontext verschillend is in het basis- en voortgezet onderwijs. Het werken aan een optimale afstemming en doorgaande lijn, voortkomend uit wederzijdse erkenning en waardering vraagt ook in deze planperiode de aandacht. Dit vraagt om ontmoeting en elkaar daarin beter leren kennen en op elkaar aansluiten. Voor het basisonderwijs betekent dit dat leerlingen worden voorbereid op een goede start in het VO (met de daarbij behorende ondersteuningsstructuur). In het voortgezet onderwijs betekent dit aansluiten op de opgebouwde inzichten in het basisonderwijs van en rond een leerling.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. Jaarlijks: We evalueren de overgang van het PO naar het VO.
 - a. Onderdeel van deze evaluatie is het aantal preventieve besprekingen. De hoeveelheid contacten tussen PO, Munio en VO. Daarnaast evalueren we het proces en het aantal trajecten waarin er spanning is ontstaan.
2. 2027 - 2028 - We analyseren met de beschikbare middelen de (extra) ondersteuningsbehoeften in het VO van leerlingen die in het PO extra ondersteuning hebben gekregen.

- a. We brengen daarbij in beeld hoe het vervolgsucces van leerlingen die extra ondersteuning tot het einde van groep 8 kregen eruit ziet. Deze analyse voeren we uit met inachtneming van de AVG.
3. Jaarlijks - We organiseren ontmoetingsmomenten tussen PO en VO. Zowel van de SWV's als vanuit scholen (IB'er/ZC'er).
4. 2027 - 2028 - We versterken de samenwerking tussen scholen, kinderopvang en het samenwerkingsverband.
5. 2027 - 2028 - We versterken de samenwerking van onderwijsassistenten (in dienst van Driegang) én het vaste team rond de school.

17. De rol van ouders

a. Ouderbetrokkenheid: een belangrijk onderdeel van succesvol onderwijs

Voor alle leerlingen is de betrokkenheid van ouders een belangrijke factor voor een succesvolle schoolcarrière. Het gaat daarbij om gedrag van ouders waaruit blijkt dat zij zich gedeeld verantwoordelijk voelen voor de schoolontwikkeling van hun kinderen (o.a. belangstelling tonen voor school, ouderavonden bezoeken, deelname aan gesprekken over (extra) ondersteuning). Ook kan het naast het voelen van verantwoordelijkheid gaan om actieve deelname aan activiteiten op school: meedoen aan onderwijsondersteunende activiteiten (zoals de organisatie van excursies) en hulp bij lessen (als leesouder of bij remedial teaching). Ouders spelen ook een cruciale rol om passend onderwijs tot een succes te laten worden. Verdere uitbouw van de samenwerking tussen school en ouders is hierin een belangrijk speerpunt. Het gaat dan om een verdieping van ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie naar partnerschap tussen ouders en school. Hierbij gaat het toenemend om een proces waarin ouders en leerkrachten er op uit zijn elkaar wederzijds te ondersteunen en waarin ze proberen hun bijdrage zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen, met als doel het leren, de motivatie en de ontwikkeling van leerlingen te bevorderen.

b. Ouders als educatief partner

Ouders kennen hun kind vaak het beste. Een goede samenwerking tussen ouders, school en samenwerkingsverband bij het vinden van de juiste ondersteuning voor een leerling is daarom van belang. Ouders zijn daarbij de eerstverantwoordelijken voor de opvoeding van hun kinderen.

De leerkracht is de onderwijsprofessional en is eerst verantwoordelijk voor het bieden van goed onderwijs aan de leerlingen en heeft expliciet aandacht voor pedagogisch klimaat, didactiek, de klassenorganisatie, etc.

Het is essentieel dat ouders, school en samenwerkingsverband deze gescheiden verantwoordelijkheden (h)erkennen, maar anderzijds continu met elkaar in dialoog blijven. Op die manier kunnen zij profiteren van elkaars kennis en ervaring bij het zoeken naar de juiste ondersteuning/benadering van kinderen. Het in continue dialoog vinden van oplossingen noemen we educatief partnerschap.

Educatief partnerschap kan enkel in praktijk worden gebracht als school en samenwerkingsverband ouders in de juiste positie brengen. Dat betekent dat zij een gelijkwaardige gesprekspartner zijn, maar ook dat zij over voldoende informatie beschikken om dat gesprek te kunnen voeren.

Ouders voorzien van de benodigde informatie doet het samenwerkingsverband door middel van:

- Het actief betrekken van ouders in trajecten waarbij Driegang betrokken is in ondersteuningsniveau 3 en hoger. Ouders krijgen hierbij ook toegang tot het dossier van hun kind in Grippa.

- Communicatie met ouders via de website van Driegang.
- Een paragraaf met informatie over het samenwerkingsverband in de individuele schoolgidsen.
- Informatie beschikbaar stellen over ondersteuning door externe instanties.

c. Rol en positie van ouders in een ondersteuningstraject

Ouders worden gezien als educatief partner. Zij zijn vanaf de signalering betrokken bij het zoekproces dat leidt tot verheldering en het tegemoetkomen aan de ondersteuningsbehoefte van hun kind op school. Dit begint klein en informeel. De leerkracht signaleert een ondersteuningsbehoefte en neemt contact op met de ouders voor een gesprek. Ouders kunnen ook zelf het initiatief nemen tot een gesprek met de leerkracht.

Als het overleg ouders/leerkracht te weinig oplevert en specifieke onderwijsbehoeften te weinig worden begrepen en/of een passend ondersteuningsaanbod voor een kind nog niet is gerealiseerd, zal de IB'er op school gaan meezoeken naar mogelijkheden om het onderwijs voor het kind passend te krijgen.

Blijkt het toch niet te lukken om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling, dan kan ervoor worden gekozen om het kind te bespreken in het schoolondersteuningsteam (SOT). Naast o.a. de IB'er, de groepsleerkracht en de ambulante begeleider zijn ook de ouders bij dit overleg aanwezig. Voorafgaand wordt gesproken met het kind (door de leerkracht), zodat ook zijn/haar inzichten (inclusief mogelijke oplossingen) in het SOT-overleg kunnen worden meegenomen. Waar mogelijk is het kind zelf bij dit SOT-overleg aanwezig.

Doorgaans wordt in een SOT gezocht naar een handelingsgerichte aanpak binnen de grenzen van de basisondersteuning die de betrokken school biedt. Als een passende aanpak deze standaardmogelijkheden overstijgt en er extra faciliteiten nodig zijn, kunnen die bij het samenwerkingsverband worden aangevraagd.

Ouders zijn bij het overleg over deze extra faciliteiten aanwezig.

Bij het aanvragen van genoemde extra faciliteiten dient altijd een

Ontwikkelingsperspectief Plan (OP) te worden opgesteld. Ouders dienen akkoord te gaan met het handelingsdeel van dit plan, zij moeten formeel instemming geven. Van hen wordt daarom gevraagd het plan mede te ondertekenen.

d. Ouders en medezeggenschap

Ouders hebben in het kader van passend onderwijs twee onderwerpen waarvoor medezeggenschap is geregeld. Allereerst is dat via de medezeggenschapsraad van de school bij het vaststellen van het schoolondersteuningsprofiel (instemmingsbevoegdheid). Daarnaast is er de mogelijkheid om te participeren in de ondersteuningsplanraad (OPR). Deze OPR heeft instemmingsbevoegdheid ten aanzien van het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. Daarmee is de OPR een belangrijk orgaan binnen het samenwerkingsverband. De inbreng van ouders in de OPR

wordt heel serieus genomen. Ook op die plaats zoeken we samen met ouders naar het beste voor onze leerlingen.

Mocht het gebeuren dat ouders het niet eens zijn met het handelen dan wel een besluit van Driegang, dan zijn er diverse geschillenregelingen. Zie hiervoor [hoofdstuk 20 Verschil van inzicht](#).

e. Het ouder- en jeugdsteunpunt

Als samenwerkingsverband hebben we, ter ondersteuning van alle ouders, een [ouder- en jeugdsteunpunt](#) (OJS) opgezet. Dit OJS heeft als doel om ouders te informeren en te steunen. Ook heeft het OJS een signalerende taak en rol als het gaat over de behoeften van ouders.

Ouders kunnen naast informatie vinden op de website van Driegang ook per mail en telefoon (kosteloos) contact met het OJS van Driegang leggen. Elke vraag kan rekenen op een antwoord en meedenken op maat.

f. Ouderbuddy

Ook heeft Driegang opgeleide [ouderbuddy's](#). Deze buddies kunnen met een ouder mee optrekken in een ondersteuningstraject indien gewenst.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2026 - 2027 en 2028 - 2029 - We evalueren de bijdrage van het Ouder- en Jeugdsteunpunt.
2. 2026 - 2027 - We nemen een besluit over het continueren van de inzet van ouderbuddy's. Dit doen we na onderzoek over de impact in de achterliggende periode.
3. 2026 - 2027 - We onderzoeken met het gespecialiseerd onderwijs welke behoefte de ouders van hun scholen hebben en hoe daar invulling aan wordt/kan worden gegeven.

18. Organisatie van Driegang

In deze paragraaf gaat het over de interne organisatie van Driegang en de beoogde ontwikkelingen daarbij.

De interne organisatie - personeel

Binnen het personeel van Driegang zijn diverse groepen te onderscheiden:

- Medewerkers van het expertisecentrum (ambulant begeleiders, orthopedagogen en enkele interne behandelaars).
- Medewerkers die ondersteuning vormgeven op de scholen (onderwijsassistenten).
- Medewerkers die in de OPDC's en voorzieningen werken (leerkrachten en onderwijsassistenten).
- Medewerkers die diensten voor anderen uitvoeren (bijv. in het taalaanbod voor gemeenten; ook dit betreft leerkrachten, logopedisten en onderwijsassistenten).
- Medewerkers van team Support (waaronder óók de Driegang-Academie-aansturing).
- MT (MT-leden en de directeur-bestuurder die daaraan leiding geeft).

Medewerkers van Driegang doen veel van hun werk op de scholen, want juist dáár wordt passend onderwijs gerealiseerd. Daarnaast is er één locatie van waaruit wordt gewerkt. Alle medewerkers maken gebruik van dezelfde cloudomgevingen van Google en Grippa.

Belangrijk voor Driegang, zowel voor internen als voor externen, zijn de volgende uitgangspunten (deze komen ook voort uit onze leidende principes):

- We zijn bevlogen t.a.v. het realiseren van méér inclusief onderwijs en ondersteunen scholen in hun weg naar inclusiever onderwijs.
- We zijn deskundig.
- In ons handelen zijn we transparant.
- We zijn optimaal bereikbaar.
- We zijn overtuigd van het belang van sámenwerken.
- We respecteren de ander zoals hij of zij is.

De interne organisatie - locaties

OPDC's van het samenwerkingsverband

Onder het samenwerkingsverband zijn 5 OPDC's geregistreerd. Zie voor het aanbod dat in deze OPDC's wordt georganiseerd [hoofdstuk 9 Het dekkend netwerk](#).

- 31PK - Driegang-BeO-Enver.
- 31PL - Driegang-Het Land van Remus.
- En daarnaast de OPDC's verbonden aan de SBO-scholen van het samenwerkingsverband.

Voor het realiseren van voorzieningen en aanbod in opdracht van gemeenten, streeft Driegang ernaar dit aanbod te realiseren in de scholen van Driegang.

De organen binnen SWV Driegang

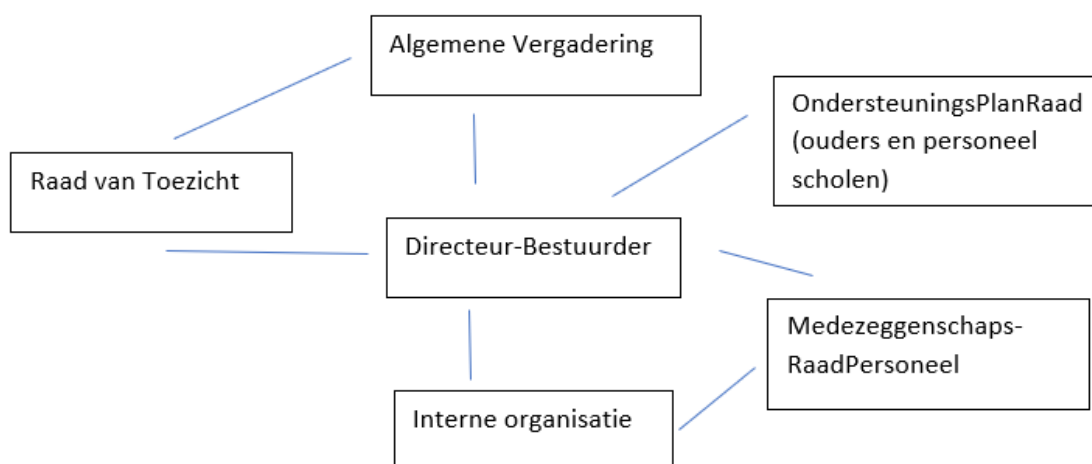
Rechtspersoon

De samenwerkende schoolbesturen hebben de vereniging gekozen als rechtsvorm. Dit omdat het eigenaarschap van de leden (de schoolbesturen) als een belangrijk onderdeel binnen het samenwerkingsverband wordt gezien.

De verschillende gremia binnen het samenwerkingsverband

Binnen het samenwerkingsverband zijn verschillende gremia. Met elkaar wordt er gezorgd voor de goede balans in meedenken en besluiten. In het organogram ziet dat er als volgt uit:

Organogram van de vereniging

In bovenstaand organogram staat op hoofdlijnen weergegeven hoe de verschillende organen zich tot elkaar verhouden. Dit is een schematische weergave van een netwerkorganisatie. De interne organisatie is daarbij geen orgaan, maar is wel opgenomen voor het inzicht in de taak van de directeur-bestuurder (DB) als aanstuurder van de werkorganisatie. In het organogram staan de overlegstructuren niet opgenomen, daarom is de Raad van Advies (schoolbestuurders) niet opgenomen.

Uitwerking in de statuten

In de statuten staat nauwkeurig uitgewerkt hoe de taken en verantwoordelijkheden van de directeur-bestuurder, de Raad van Toezicht en de Algemene Vergadering zich tot elkaar verhouden.

MRP en OPR

In de statuten staat niet beschreven dat er ook een MRP en een OPR binnen Driegang zijn, omdat dit verplichte organen zijn.

De OndersteuningsPlanRaad (OPR) van Driegang bestaat voor de helft uit ouders en de helft uit personeelsleden van de scholen. Deze OPR heeft een belangrijke rol binnen Driegang. Namens ouders en het personeel heeft de OPR onder andere instemmingsrecht op het ondersteuningsplan.

Driegang heeft ook een MedezeggenschapsRaadPersoneel (MRP). Deze MRP bestaat uit een brede vertegenwoordiging van personeelsleden van Driegang. Ook de MRP heeft een belangrijke rol als het gaat over het meedenken en -beslissen m.b.t. zaken die het personeel aangaan.

Bij beide organen zijn werkwijzen en taken nauwkeurig vastgelegd. Ook deze vastgestelde stukken zijn [hier](#) te vinden.

19. Driegang Academie

Bij de evaluatie van passend onderwijs in 2020 hebben samenwerkingsverbanden een belangrijke taak gekregen: het toerusten van leerkrachten in de realisatie van passend onderwijs. Hierdoor wordt de basisondersteuning versterkt. Dit is dan ook één van de hoofddoelen van de Driegang Academie.

Scholingsaanbod

De Driegang Academie van Driegang vormt een belangrijk onderdeel in deze toerusting. In de Driegang Academie organiseert Driegang nascholing voor personeelsleden van haar scholen met het doel passend onderwijs in de praktijk te versterken.

Jaarlijks wordt een breed palet aan cursussen aangeboden. Doorgaans zijn er ruim 100 verschillende korte en lange nascholingstrajecten te kiezen. [Zie hier meer informatie over de Driegang Academie](#). Het grootste gedeelte van het aanbod is gericht op leerkrachten. Daarnaast is er aanbod specifiek gericht op leidinggevend, IB'ers en AB'ers. Tevens is er enig aanbod voor personeelsleden van kinderdagverblijven. Dit aanbod wordt geboden om de doorgaande lijn voor de leerlingen uit ons voedingsgebied te optimaliseren. Ook door middel van de Driegang Academie draagt Driegang bij aan het bieden van kwalitatief hoogwaardig (passend) onderwijs in de regio. Dit vanuit het uitgangspunt dat de leerkracht uiterst belangrijk is in het waarmaken van ons motto: 'Driegang, voor onderwijs dat past!'. De Driegang Academie is daarbij kostenneutraal. Er is geen doel tot het maken van winst, wel zijn de inkomsten voldoende om de kosten te dekken.

Inspiratiebijeenkomsten

Jaarlijks worden tevens diverse inspiratiemomenten georganiseerd die een relatie hebben met passend onderwijs. De vorm waarin dit wordt georganiseerd is wisselend. Zo zijn er educatieve diners, workshopmiddagen of bijeenkomsten met een spreker.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2026 - 2027 en 2027 - 2028 - We verbreden het aanbod van de Driegang Academie met aanbod gericht op schoolleiders/directeuren.
2. Jaarlijks - We organiseren studiereizen over inclusief onderwijs.
3. Jaarlijks - We verbreden het aanbod in de Driegang Academie m.b.t. onbegrepen gedrag.

20. Verschil van inzicht

Een van onze leidende principes is 'Passend onderwijs realiseer je samen'. Dit motiveert ons maximaal om te zoeken naar verbinding en samen het belang van het kind voor ogen te houden.

Ondanks alle goede intenties van ouders, scholen en passend onderwijs is het mogelijk dat er een verschil van inzicht ontstaat. In die gevallen is het goed als het bekend is welke mogelijkheden van bezwaar en beroep er zijn.

Geschillenregelingen

- Driegang heeft een klachtenprocedure voor meningsverschillen tussen schoolbesturen en samenwerkingsverband en/of tussen ouders en samenwerkingsverband. Deze regeling is te vinden op onze [website](#).
- Driegang heeft zich aangesloten bij de landelijke geschillencommissies via de Stichting Onderwijsgeschillen. Het betreft de Landelijke Klachten Commissie (LKC), de wettelijk verplichte Bezwaaradviescommissie Toelaatbaarheidsverklaringen SBO/SO en de Landelijke Geschillencommissie Medezeggenschap.
 - De reglementen van genoemde commissies zijn te vinden op hun websites.
 - Na het doen van een uitspraak door de commissie heroverweegt Driegang haar genomen besluit.
 - Tegen dat besluit is beroep mogelijk via de rechter.
 - Meer informatie vindt u [hier](#).

De inzet van mediation bij meningsverschillen

Uiteraard wil samenwerkingsverband Driegang klachten van ouders en scholen zoveel mogelijk voorkomen en, indien zich toch klachten voordoen, deze zo min mogelijk tot een formele procedure laten komen. Hiervoor biedt het samenwerkingsverband de mogelijkheid tot mediation. Met mediation lossen de partijen, ouders en school, schoolbestuur of samenwerkingsverband, de klacht op met hulp van een onafhankelijke mediator. De kosten van mediation worden gedragen door het samenwerkingsverband.

Second opinion

Zowel de inhoud van een ontwikkelperspectiefplan (OPP), het toegewezen arrangement of een deskundigenadvies dat wordt gehanteerd bij een mogelijke verwijzing naar het S(B)O, kan leiden tot twijfel, dan wel het niet bereiken van overeenstemming met ouders.

In dit soort gevallen wordt ouders de mogelijkheid geboden tot een second opinion. Deze second opinion wordt uitgevoerd door een orthopedagoog die niet bij het samenwerkingsverband in dienst is. De kosten voor deze second opinion worden door het samenwerkingsverband gedragen.

Interne en externe vertrouwenspersonen

Waar gewenst kan contact op worden genomen met de vertrouwenspersonen van Driegang. De contactgegevens zijn via de interne en [externe website van Driegang](#) eenvoudig te vinden (bij contact op www.driegang.nl). Meer informatie over deze personen en de werkwijze is [daar](#) ook te vinden.

Zorgplicht

Bij geschillen rond de zorgplicht (zoals het niet toelaten of juist verwijderen van een leerling, de vaststelling en bijstelling van het OPP) is het samenwerkingsverband geen partij. Uitsluitend een schoolbestuur is dan partij. Dit betekent ook dat ouders de klachtenprocedure van de betreffende school, dan wel de geschillencommissie waarbij de betreffende school is aangesloten, kunnen raadplegen.

In dit kader worden ouders erop geattendeerd dat indien ouders een geschil aangaan naar aanleiding van een verondersteld onderscheid op grond van handicap of chronische ziekte, zij zich ook kunnen wenden tot het College voor de Rechten van de Mens.

Overig

Bestaande geschillenregelingen, zoals voor medezeggenschapsgeschillen, geschillen met betrekking tot de rechtspositie en dergelijke zijn ook van toepassing op samenwerkingsverbanden. Daarnaast is er een landelijke arbitragecommissie voor interne, bestuurlijke geschillen. Driegang kent tevens een regeling inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand ("Klokkenluidersregeling"). Ook deze regeling is te vinden via www.driegang.nl/documenten.

21. Samenwerking onderwijs en gemeenten (gemeenschappelijke paragraaf)

Samenwerking onderwijs, gemeenten en jeugdhulppartners

Terugblik

De afgelopen jaren is er sprake geweest van een structurele en constructieve vorm van samenwerken (bestuurlijke tafels en stuur- en werkgroepen vanuit een meerjarige ontwikkelagenda). Gemeenten en samenwerkingsverbanden weten op een positieve toon complexe vraagstukken te benaderen. In verbinding en met creativiteit zijn in de achterliggende jaren een aantal grote stappen gezet:

- Er is inzicht in het leerlingenvervoer in de regio. Deze inzichten zijn benut om thuisnabij onderwijs te stimuleren.
- Jeugdhulp op School voor de gehele doelgroep binnen OPDC's van Munio en Driegang is in pilotvorm beschikbaar door financiering vanuit alle omliggende gemeenten.
- Er is een handreiking inclusieve onderwijshuisvesting opgesteld.
- Er is een basis gelegd in de doordenking van het preventiever en collectiever beschikbaar stellen van jeugdzorgaanbod binnen het onderwijs.
- Er zijn in verschillende gemeenten kansrijke pilots gestart waarbij de pedagogische basis wordt versterkt én er wordt gezocht naar sámen het ondersteuningsaanbod vormgeven als onderwijs, gemeenten en jeugdhulppartners.

Waar staan we nu in 2026?

Binnen alle scholen is het samenwerkingsverband zichtbaar en preventief aanwezig. Vroege signalering en samenwerking met ouders staan centraal. Iedere school beschikt over een vaste contactpersoon vanuit het sociaal team/wijkteam/jeugdteam (we noemen deze persoon 'de vaste schakel'). Deze brugfunctie naar de jeugdhulp is essentieel voor preventieve ondersteuning op schoolniveau. Er zijn vormen van jeugdhulp in het gespecialiseerd en praktijkonderwijs beschikbaar,

Waar gaan we naartoe in 2030?

De koers richting 2030 blijft helder: **Inclusiever onderwijs, brede samenwerking en normaliseren.**

- Minder individualiseren en medicaliseren.
- Meer groepsgericht werken en inzet van collectieve ondersteuning (bijv. preventieve GGZ, jeugdhulp in groep).
- Multidisciplinaire teams op school waarin onderwijsprofessionals samenwerken met jeugdhulp, jongerenwerk, GGD, etc.. Zij zorgen daarbij voor een schoolspecifieke match.

- Gedeeld eigenaarschap voor ontwikkeling van leerlingen op school, leerrecht, mentaal welzijn en arbeidstoeleiding.

Deze stip op de horizon in 2030 leidt tot de volgende ambities:

Als gemeenten, onderwijs en (jeugdzorg)partners werken we sámen aan een toekomst waarin ieder kind opgroeit, leert en ontwikkelt in een omgeving die inclusiever, ondersteunend en kansrijk is. Dit noemen we de sterke **pedagogische (dan wel sociale) basis**. Hiervoor is een duurzame, integrale samenwerking nodig tussen onderwijs, gemeenten, jeugdhulp, leerplicht en andere maatschappelijke partners. De samenwerking tussen gemeenten en (passend) onderwijs wordt onder andere gebouwd binnen de Regionale Educatieve Agenda (REA), maar is breder dan dat: het is een gezamenlijke maatschappelijke opdracht.

De ambities uit de regionale verkenning 'Naar inclusiever onderwijs' (zie [bijlage](#)) blijven leidend, maar worden doorontwikkeld op basis van landelijke werkagenda's, waaronder die van het ministerie van OCW (2023), de hervormingsagenda jeugd (2023-2028), en het wetsvoorstel van school naar duurzaam werk (VSNDW). Zo bouwen we samen aan een stevige pedagogische basis in én om de school. Deze basis bouwen we door:

- In en rond elke school structurele aanwezigheid te realiseren van laagdrempelige, preventieve voorzieningen als de bibliotheek, Jong JGZ, SMW etc.
- Het investeren in een professionele cultuur en continuïteit met vaste gezichten vanuit het SWV en de vaste schakel. Hierbij werken we aan een gezamenlijke 'teamcultuur' en zorgen we voor een heldere taakverdeling. Waar gewenst spreken we af wie er regie heeft in welk vraagstuk.
- Het stimuleren van normalisatie en vroegsignalering: focus op preventie en contextgericht werken.
- Eenvoudige communicatie en effectieve ondersteuning van ouders.

In het realiseren van deze krachtige pedagogische basis, werken we in de volgende vijf programmalijnen:

1. Passende onderwijshuisvesting

De [handreiking onderwijshuisvesting](#) wordt doorlopend gebruikt als hulpmiddel bij nieuwe vraagstukken rondom onderwijshuisvesting. Hierbij is aandacht voor de toegevoegde waarde die de SWV's kunnen hebben bij deze vraagstukken in het kader van inclusiever onderwijs.

2. Preventie & jeugdhulp

Sterkere focus op preventieve jeugdhulp op school (bijv. inzet groepsaanpakken i.p.v. individuele trajecten). We hebben aandacht voor de contextuele en systemische benadering van de ondersteuningsvragen van jeugdigen waarbij nagestreefd wordt dat er zoveel mogelijk participatie is van het kind in de diversiteit van zijn leefgebieden. Hierbij wordt preventief breder gekeken naar voorkomen van verdere problematiek dan slechts inzet vanuit jeugdhulp en/of onderwijs.

Het normaliseren van verschillen tussen kinderen. Door de combinatie van versterkt (preventief) handelen én normaliseren komen we tot een afname van het individuele jeugdhulpgebruik.

3. Onderwijs-jeugdhulp combinatie

Het stimuleren van gezamenlijkheid in reeds bestaand aanbod vanuit onderwijs en jeugdhulp. Ook middels pilots en proeftuinen.

Verkenning van het breder beschikbaar maken van beschikkingsvrije jeugdhulp op alle scholen in de regio.

Betere aansluiting tussen dagbesteding en onderwijs. Minder grenzen, aandacht voor het snijvlak.

Gezamenlijk onderzoek door gemeente en onderwijs naar meer integrale inkoopmodellen (zoals PGB-arrangementen collectivieren).

4. Leerlingenvervoer & nabij onderwijsaanbod

Maandelijks ontstaan binnen power bi nieuwe rapportage inzichten m.b.t.

vervoersbewegingen voor kinderen. Deze helpen om te zien waar ondersteuning nog niet thuisnabij georganiseerd kan worden en helpen in analyse voor de onderbouwing van eventuele beleidsaanpassingen.

Nieuw aanbod VSO-vmbo-basis/kader binnen reguliere setting in de regio vanaf 2026–2027.

5. Schoolverzuim, VSV & arbeidstoeleiding

Oprichting regionale verzuimtafels voor integrale casusaanpak (leerplicht-school-samenwerkingsverband-jeugdhulp); optimale samenwerking met Leerplicht.

Versterkte monitoring van jongeren tot 2 jaar ná diplomering Pro/VSO naar aanleiding van de wet Van School Naar Duurzaam Werk.

Aansluiting op regionaal Doorstroompunt en samenwerking in arbeidsmarktregio's. Doorgaande lijnen naar en verbinding met het MBO en de arbeidsmarkt.

De overlegstructuur in de regio

- De REA blijft het bestuurlijke en operationele ankerpunt voor gezamenlijke besluitvorming.
- De voorbereiding voor de REA en de verdere implementatie van de genomen besluiten vindt plaats in het coördinatieteam. Hierin zijn alle gemeenten en SWV's vertegenwoordigd. Vanuit de gemeenten nemen naast ambtenaren onderwijs ook de ambtenaren jeugd deel.
- Voor de invulling van deelonderwerpen kunnen er thematische en tijdelijke taskforces/werkgroepen worden ingesteld.
- Waar nodig zetten de gemeente en SWV's (externe) projectleiders in.
- Elk schooljaar worden de doelen en programmalijnen geëvalueerd en opnieuw geprioriteerd in het coördinatieteam waar onderwijs vertegenwoordigd is evenals gemeentelijke ambtelijke vertegenwoordiging.

De samenwerking sluit aan bij landelijke kaders zoals het Convenant Stevige Lokale Teams, het OOGO-overleg en het leerrechtbeleid.

Tot slot

Onze regio heeft al een stevige basis gelegd in de samenwerking onderwijs-jeugdhulp. Echter is stilstand geen optie. De uitdagingen zijn reëel: wachtlijsten, verzuim, mentale

druk en complexe zorgvragen. Het integraal benaderen van vraagstukken blijft daarom bij de gemeenten en SWV's (jeugdzorg)partners scherp op het netvlies.

22. Samenwerking met jeugdzorgpartners

Steeds meer kinderen krijgen vormen van jeugdzorg. Inmiddels gaat dit, ook in onze regio, over ongeveer 1 op de 8 jongeren. Dit aandeel is de achterliggende jaren weer verder gestegen.

In alle gemeenten van Driegang wordt er gewerkt aan het begrijpen en beïnvloeden van deze ontwikkeling. In drie van de zes gemeenten is inmiddels een dashboard beschikbaar waarin jeugdzorgdeclaraties zijn verbonden aan de schoolinschrijving. Op deze wijze kan het goede gesprek met meer onderbouwing worden gevoerd over de vraag: wat hebben de leerlingen van deze school nodig?

Op meerdere scholen wordt inmiddels (pilotvorm of breder) gewerkt aan het gezamenlijker vormgeven van het aanbod. Gezamenlijk als kinderen/ouders, gemeente/sociaal team, schoolteam/SWV, SMW, leerplicht én jeugdzorgpartners. We merken dat we sámen wél verder komen. Iets wat geen van de betrokkenen alleen kan.

Omdat dit complexe vraagstukken zijn, hebben we gereflecteerd met een (tijdelijke) bouwsteengroep op de huidige situatie en gewenste situatie.

Pedagogische basis

Huidige situatie (2025)

- Gebouwen, middelen en regelgeving zijn onvoldoende afgestemd; gescheiden financiering tussen onderwijs en zorg.
- Preventief aanbod beperkt en versnipperd; sociale kaarten vaak verouderd.
- Leerkrachten/docenten nemen geen tijd om breder/contextueel te kijken.
- Scholen moeten openstaan voor samenwerking, zien scholen hun opdracht dat ze breder moeten kijken?

Gewenste situatie (2030)

- Het (preventieve) aanbod dat de leerlingenpopulatie van de school nodig heeft, is aanwezig. Hierbij kan gedacht worden aan het preventieve aanbod van de gemeenten, SMW, vaste (jeugdzorg)partners etc.
- School als wijkvoorziening met ruimte voor ontmoeting en preventieve activiteiten.
- Ouders en professionals werken samen vanuit vertrouwen.

Aanbevelingen

- Ontwikkel multifunctionele schoolgebouwen; zorg voor inzicht in de krachten en behoeften van de leerlingenpopulatie, organiseer de aanwezigheid van het preventieve aanbod;
- Organiseer ouder- bijeenkomsten en een actuele sociale kaart;

- Investeer in taalontwikkeling en preventieve activiteiten.
- Geef leerkracht/docent tijd om naar context te kunnen kijken. Werk daarbij aan de benodigde vaardigheden.
- Zet in op goede overdracht en samenwerking met voorschool / VO.

Inzet jeugdzorg

Huidige situatie (2025)

- Versnippering van zorgaanbod, te veel aanbieders.
- Verschillen tussen scholen in aanwezigheid SMW.
- Niet overal structurele samenwerking; korte lijntjes zijn wisselend.
- Administratieve lasten zijn hoog.
- Ouders hebben moeite met procedures en hulpvraagformulering.

Gewenste situatie (2030)

- Eén kind – één plan – één aanspreekpunt (zorgregisseur/copiloot).
- Jeugdhulp laagdrempelig en dichtbij, met korte lijnen tussen onderwijs, jeugdhulp en gemeente.
- Professionals denken en handelen flexibel buiten kaders.
- Vertrouwen in elkaars expertise, gezamenlijke taal en samenwerking.
- Normaliseren is een belangrijk uitgangspunt; niet alles vraagt zorg.
- Minder aanbieders per school; meer collectief aanbod.
- Snelle inzet bij urgente situaties, geen wachttijden.
- Rust in langdurige zorg (ontzorgen ouders) en tempo in kortdurende trajecten.
- Schoolmaatschappelijk werk is vast onderdeel van teams.
- Hulp richt zich op context; gezin, school, netwerk.
- Transfer naar thuis en school is verplicht onderdeel van behandeling.

Aanbevelingen

- Versterk samenwerking op schoolniveau. Vaste contactpersonen. Werk aan gezamenlijkheid.
- Werk van individuele inzet jeugdzorg naar collectieve.
- Vereenvoudig administratie.
- Versterk lokale teams met brede expertise.
- Ondersteuning ouders hulpvraag (communiceer op B1-niveau).
- Transfer verplicht.
- Cultuur versterken via leren van elkaar.
- Digitalisering en vereenvoudiging.

Samenwerking onderwijs–sociaal team–jeugdzorg

Huidige situatie (2025)

Belemmeringen/ hindernissen:

- Grote verschillen tussen scholen;

- ST niet altijd aanwezig; onduidelijke rolverdeling; personeelstekort; gescheiden geldstromen;
- Verschillende eisen mbt wetgeving;
- Aanvraag van zorg per II. per minuut i.p.v. efficiënter per groep in kunnen zetten;
- Context wordt te weinig meegenomen in individuele plannen;
- Verschillende gemeenten, SWV, GGD's, zorgaanbieders;
- Vaste contracten (inkoopregeling).

Bekrachtigingen/ hulpbronnen:

- Op sommige scholen vaste mensen van ST = betere samenwerking en meer vertrouwen;
- Startgesprekken met ST en school betreft verwachtingen jegens elkaars rol;
- Overlegmomenten (JoS) zijn prettig en helpend;
- Laagdrempelig telefonische afstemming tussen IB'er en medewerker ST.

Gewenste situatie (2030)

- Eén pot, één plan voor één school (en soms één kind),
- Passende huisvesting, inclusief faciliteiten.
- Centraal dossier en vaste overlegmomenten met gemeente, onderwijs en zorg. Structurele samenwerking in integrale teams met voldoende tijd en middelen en weinig wisseling van collega's.
- Herkenbare regisseur, duidelijke rolverdeling.
- Eén aanspreekpunt voor ouders.
- Inclusief onderwijs is niet alleen de opdracht van het SWV, ook van de besturen en de scholen; commitment van iedereen.
- Vroegsignalering is effectief en laagdrempelig.
- Meer pedagogische kennis bij de leerkrachten (coaching).
- Eenduidig m.b.t. de verschillende gemeenten (en in geval van S(B)O ook verschillende SWV).

Aanbevelingen

- Vaste overlegstructuur; centralere dossiervorming; gemeente zichtbaar in school;
- Gezamenlijke visie en kwaliteitseisen ontwikkelen;
- Focus op preventie en ouderbetrokkenheid;
- Procedures verkorten;
- Flexibele inzet/ stroomlijnen van bekostiging (zowel arrangementen als beschikkingen).

Samengevat voor Driegang:

- We streven naar normalisatie.
- We versterken de samenwerking met de betrokkenen op en rondom de school.
- We richten ons op het (door)ontwikkelen van collectivering van jeugdzorgaanbod met sociale teams en jeugdzorgpartners.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2026 - 2027 - We vertalen lopende pilots in het begrijpen en versterken van de pedagogische basis naar structurele vormen van ondersteuning.
2. 2027 - 2028 - We komen tot uitspraken over de leerlingenpopulatie van elke school in relatie tot de (extra) ondersteuning die er nodig is.
3. 2026 - 2027 - We verkennen de mogelijkheden van een collectieve budget benadering van persoonlijke verzorging in combinatie met arrangementen passend onderwijs.
4. 2026 - 2027 - We verkennen de mogelijkheden van preventieve dyslexiezorg.
5. 2026 - 2027 en 2027 - 2028 - We verkennen de mogelijkheden van een robuustere benadering van Jeugdhulp op School.

23. Financiën

Transparantie over financiën is belangrijk. Dat maakt dat stukken als de begroting en het jaarverslag in alle overleggen met directeuren, IB'ers, bestuurders etc. worden besproken. Daarin is te zien dat de financiën van Driegang op orde zijn. Ook voor de komende jaren zijn er voldoende middelen om aan de verplichtingen te kunnen blijven voldoen. In dit hoofdstuk staan de relevante uitgangspunten en inhouden m.b.t. onze financiën.

Algemene uitgangspunten:

- 1) Er is binnen het samenwerkingsverband een heldere en transparante verdelingssystematiek van de financiële ondersteuningsmiddelen.
- 2) Alle middelen dienen doelmatig besteed te worden. Hierover is reflectie/verantwoording vooraf dan wel achteraf.
- 3) Het samenwerkingsverband streeft naar doelmatig laag niveau van overheadkosten, zodat zoveel mogelijk ondersteuningsmiddelen kunnen worden doorgegeven aan de scholen. En gelijktijdig de bedrijfsvoering en de continuïteit van het samenwerkingsverband geborgd blijven.
- 4) Om financiële risico's het hoofd te kunnen bieden beschikt het samenwerkingsverband over een reserve, waarvan de omvang wordt vastgesteld op basis van een vierjaarlijks uit te voeren risicoanalyse.
- 5) Jaarlijks wordt bij het opstellen van de meerjarenbegroting nagegaan of er grote wijzigingen zijn in de risico's die het samenwerkingsverband loopt en aanleiding geeft tot het verhogen of verlagen van de noodzakelijk geachte financiële buffer. In de meerjarenbegroting wordt daar dan op geanticipeerd.
- 6) De directeur-bestuurder stelt, met betrokkenheid van de externe controller, de begroting vast. Diverse gremia geven advies (zie hoofdstuk 15 Organisatie van Driegang), de Raad van Toezicht keurt deze goed.
- 7) De meerjarenbegroting wordt jaarlijks voor 1 december aan de OPR en de MRP voorgelegd. De jaarrekening en het jaarverslag van Driegang worden jaarlijks voor 1 juli aan de OPR voorgelegd.
- 8) Het samenwerkingsverband werkt met sluitende begrotingen: geen overschot of tekort, tenzij aanpassingen in de financiële buffer en tekort of overschot van de exploitatie zulks vereisen.
- 9) Het samenwerkingsverband streeft naar het vermijden van algemene reserves groter dan in de risicoanalyse zijn bepaald.
- 10) Daar waar er sprake is van een (dreigend) tekort in liquide middelen dan wel op een andere wijze Driegang niet meer aan haar verplichtingen (bijvoorbeeld richting de scholen voor S(B)O zoals beschreven staat in artikel 124 en 125 van de WPO) kan voldoen, zijn de leden, te weten de participerende schoolbesturen, verantwoordelijk voor het aanvullen van de benodigde middelen naar rato van het leerlingaantal. Dit geldt ook voor de leerlingen die staan ingeschreven op

scholen voor het S(B)O. Het besluit hiertoe kan pas genomen worden door de directeur-bestuurder, na goedkeuring van de Raad van Toezicht, na overleg met de Algemene vergadering.

- 11) Het samenwerkingsverband voorkomt opneindregelingen.

Bekostiging van het S(B)O en SO

De bekostiging van het S(B)O is in lijn met de wettelijke bepalingen daarover. In de achterliggende jaren is gezien dat de populatie van de SBO-scholen ook voor een deel uit SO-leerlingen bestaat. Hierover zijn passende aanvullende bekostigingsafspraken gemaakt. Elke SBO-school van het samenwerkingsverband wordt voor 40% van de leerlingen bekostigd op SO-laag. De bekostigingssystematiek die gehanteerd blijft is de T-1 systematiek.

Bekostiging van het SO

Er zal met de scholen voor gespecialiseerd onderwijs (die vallen onder Driegang) een vorm van schoolbekostiging worden afgestemd. Dit in lijn met de werkwijze die in het SBO al langer de praktijk is. Deze bekostiging komt bovenop de TLV's categorie I die voor plaatsing nodig zullen blijven.

Afstemming met Driegang voor plaatsing van leerlingen van buiten de regio op SBO-scholen van Driegang

Omdat binnen Driegang de populatie op de SBO-scholen anders is dan bij andere samenwerkingsverbanden, is afstemming met Driegang voorafgaande aan een toezegging dan wel plaatsing van een leerling vereist. Dit geeft de mogelijkheid dat Driegang vooraf afspraken kan maken met het samenwerkingsverband van herkomst over de bekostiging van de betreffende leerling. Daar waar dit niet wordt gedaan, is de kans aanwezig dat voor de betreffende leerling alleen de SBO-bekostiging van het SWV van herkomst ontvangen zal worden en Driegang geen middelen daar bovenop beschikbaar zal stellen.

Groei van het S(B)O

Een van de eisen aan het ondersteuningsplan is dat beschreven moet worden hoe met groei van het leerlingaantal ná de teldatum van 1-10 moet worden omgegaan (artikel 125b). In 2023 is de nieuwe bekostigingssystematiek ingegaan, waarbij de teldatum 1-2-2022 als uitgangspunt werd genomen (conform T-1). Vanaf cursusjaar 2022-2023 is er dan ook in Driegang geen sprake meer van een groeiregeling. Ook wordt er bij Driegang geen gebruikgemaakt van de vangnetregeling. Voor zij-instromers geldt wel de volgende paragraaf m.b.t. de overdracht van de basisbekostiging.

Geld volgt de leerling

- Voor een tussentijdse overstap van een leerling van het PO naar het S(B)O na de teldatum, zal een naar rato deel van de basisbekostiging worden overgedragen aan de school voor S(B)O. Dit conform de op dat moment vastgestelde bedragen.

Deze regeling is alleen van toepassing op leerlingen die binnen de regio van Driegang van regulier naar het S(B)O overstappen.

- Voor een tussentijdse overstap van een leerling van het SBO naar het SO, dan wel van het SO naar het SBO, dan wel van wijziging van S(B)O naar S(B)O, ná de teldatum zal een naar rato deel van de bekostiging worden overgedragen aan de nieuwe school.
- Voor leerlingen met een TLV S(B)O die overstappen van het SO naar het regulier onderwijs, dan wel van het SO naar het SBO, is een overgangsarrangement beschikbaar. De hoeveelheid middelen die daaraan verbonden zijn, volgen uit de beschrijving in het handelingsdeel van het OP. Beschikbaar per leerling zijn de middelen die ook nodig zijn voor de bekostiging van het type onderwijs van de school van herkomst.

De school van herkomst, school van toekomst en de betreffende ABG'er van die school formuleren samen met ouders en de leerling de inhoud van het handelingsdeel.

Bovenmatige groei S(B)O

Wettelijk is vastgelegd dat er afspraken gemaakt dienen te worden voor het geval zich bovenmatige groei van het S(B)O voor gaat doen, lopende het kalenderjaar en dus na de teldatum van 1 februari. In de vorige paragraaf is beschreven hoe zorg wordt gedragen voor een bekostiging op basis van maandoverdrachten van het regulier naar het gespecialiseerd onderwijs. Verwacht wordt dat deze regeling voorkomt dat groei na de teldatum tot (financiële) problemen zal leiden. Mocht er echter sprake zijn van een bovenmatige groei op één van de scholen van gespecialiseerd onderwijs, dan zal gezocht worden naar een passende oplossing. Bovenmatige groei wordt hierbij gedefinieerd als een grotere groei dan 10% van het leerlingaantal met een absoluut minimum van 5 leerlingen.

Doelmatigheid in relatie tot de TLV-bekostiging

Samenwerkingsverbanden zijn (ook) gehouden aan de verplichting om de doelmatigheid van alle bestede middelen te waarborgen. Dit betekent voor het gespecialiseerd onderwijs concreet dat wanneer een leerling gedurende zes weken of langer niet op school is, dit zal leiden tot een terugbetalingsverplichting van de ondersteuningsbekostiging naar rato van de periode van afwezigheid. In dat geval gelden voor het schoolbestuur van plaatsing (binnen of buiten het SWV) de volgende verplichtingen:

1. Het dient onverwijld SWV Driegang te informeren als een leerling gedurende zes weken of langer geen of nagenoeg geen onderwijs heeft gevolgd.
2. Het terugbetalen van de naar rato bekostiging van het niet gevolgde onderwijsdeel. De basisbekostiging hoeft niet teruggestort te worden, alleen de ondersteuningsbekostiging.
 - a. Indien gewenst kan SWV Driegang hier periodiek facturatie voor laten plaatsvinden.

3. Het (ook samen met Driegang) inspannen tot het weer laten volgen van volledig onderwijs.

Vooruitblik en ambitie voor deze ondersteuningsplanperiode

1. 2028 - 2029 - In 2029 zal een herijking plaatsvinden van de bekostiging van het SBO en SO in het samenwerkingsverband. Dit betreft de aanvullende bekostiging voor de vijf S(B)O-scholen van Driegang bovenop de S(B)O-bekostiging.
2. 2026 - 2027 - Communicatie over doelmatigheid in relatie tot TLV's standaard meesturen bij afgifte TLV's.
3. 2028 - 2029 - We verkennen of de huidige bekostigingsuitgangspunten m.b.t. het gespecialiseerd onderwijs voldoende aansluiten bij de ambitie van schoolbesturen/Driegang voor de komende jaren.

24. Onze partners

Als samenwerkingsverband werken we met tientallen partners samen. Een overzicht daarvan hebben we opgenomen [op onze website](#).

Samenwerking met SWV Munio

Een bijzonder intensieve samenwerking hebben we daarbij met samenwerkingsverband Munio. Er zijn drie lijnen van samenwerking te onderscheiden:

Rondom de leerling

Een doorgaande lijn vinden we belangrijk voor alle leerlingen ([zie hoofdstuk 16 Doorgaande lijnen](#)). Op elkaar aansluiten is daarbij van wezenlijk belang. Dit betekent in de laatste jaren op de basisschool het toewerken naar een zo goed mogelijke start in het VO. En in het VO na een goede overdracht aansluiten op de ontwikkeling die een leerling in het PO heeft doorgemaakt. In deze doorgaande lijn trekken we zoveel als nodig en mogelijk met elkaar op.

Rondom beleidsontwikkeling

Veel vraagstukken rondom passend onderwijs spelen in zowel het PO als het VO. Dat maakt dat daarin samen optrekken zorgt voor meer kennis, een beter plan en ook gedeelde inspanning. Dat is mooi en dat benutten we in toenemende mate. Voor onze partners werkt het ook verduidelikend dat passend onderwijs PO en VO dezelfde boodschap uitstralen.

Daarnaast ontstaan er werkgroepen met een samenstelling met medewerkers van Driegang en Munio. Ook daar is er ontmoeting rondom de inhoud.

Rondom de organisatie van gezamenlijk aanbod

Een derde samenwerking is er rondom de organisatie van gezamenlijk aanbod dan wel bijeenkomsten. Zo zorgen we gezamenlijk voor de bijeenkomsten en randvoorwaarden om een doorgaande lijn voor leerlingen te kunnen bewerkstelligen.

Samenwerking met Enver

Sinds 2018 wordt met stichting Enver samengewerkt in onze Behandel- en Onderwijsgroep (BeO Enver) ([zie hoofdstuk 9 Het dekkend netwerk](#)). In ons OPDC, dat gehuisvest is in een pand van Enver, werken we intensief samen rondom een kwetsbare doelgroep kinderen in de leeftijd van 4-7 jaar. Deze samenwerking krijgt vorm in de mensen, vanuit verschillende disciplines, die met elkaar als groep het passend aanbod vanuit onderwijs en hulpverlening geven.

Samenwerking met KJP Zorg

Sinds 2023 is KJP Zorg de vaste zorgpartners die op Het Land van Remus het jeugdzorgaanbod vormgeeft. De zes gemeenten van regio Driegang hebben een pilot

gestart om deze collectieve inzet mogelijk te maken en onderzoeksmatig te volgen. De behandelaren van KJP Zorg zijn dagelijks aanwezig en maken deel uit van het vaste team van dit OPDC. Zo wordt gezorgd voor een integraal aanbod voor alle leerlingen die gebruikmaken van het aanbod op het OPDC.

Samenwerking met Youz

Sinds 2021 werken we intensiever samen met Youz voor het bieden van SGGZ-aanbod in de school. De behandelaar van Youz komt daarvoor naar de leerling/school toe en geeft daar de behandeling vorm. Driegang biedt de begeleiding voor de leerkracht in het aanpassen van de context op school. Ouders blijven voor de begeleiding die zij krijgen welkom bij Youz in Gorinchem.

Samenwerking met Rijndam Revalidatie

Voor leerlingen die een MSR-indicatie hebben (Medische Specialistische Revalidatie) is Rijndam Revalidatie veelal de zorgaanbieder die deze revalidatie vorm geeft. Hierbij wordt er actief en intensief samengewerkt met Driegang. In een deel van de gevallen kunnen de therapieën op school worden aangeboden en anders op een locatie in Gorinchem. Ambulant begeleiders van Driegang trekken actief samen met school en behandelaars op om het aanbod passend te krijgen in de (reguliere) school.

25. Ontwikkelagenda

In veel voorgaande hoofdstukken staan ontwikkelpunten benoemd. In dit hoofdstuk voegen we ze samen tot één geheel. Van deze ontwikkelpunten zal een meerjarenontwikkelplan worden samengesteld. Elk jaarplan bevat vervolgens weer de doelen van het betreffende jaar. In de Driegang in Beeld is vervolgens gedurende het jaar de stand van zaken van de betreffende doelen te volgen.

Paragraaf 3: Algemeen

1. 2027 - 2028 - We versterken de rol van scholen bij het vormgeven van de zorgplicht. We stimuleren een wijk- en/of gemeentegerichte aanpak in het zoeken naar een toegankelijke onderwijsplaats.
2. 2026 - 2027 - We nemen een besluit over het al dan niet optimaliseren van de grenzen van Driegang in gemeente Altena. (Mogelijk dat enkele scholen bij Driegang gaan aansluiten.)

Paragraaf 4: Missie, visie en leidende principes

3. 2027 - 2028 - Bij iedere leerling waarbij blijkt dat de school de (extra) ondersteuning niet kan realiseren, wordt (alvorens een TLV wordt aangevraagd) een PO-PO-overstap afgewogen waarbij de vraag wordt gesteld welke veranderende context gaat deze leerling helpen.

Paragraaf 6: Beoogde resultaten

4. 2026 - 2027 - De dashboards in PowerBI worden verder doorontwikkeld en benut.
5. 2026-2027 en 2028-2029: we werken actief aan het voorkomen van schooluitval.

Paragraaf 7: Basisondersteuning

6. 2026 - 2027 en 2028 - 2029 - We benutten de beschrijving van de basisondersteuning in de samenwerking.
7. 2027 - 2028 - Schoolteams benutten het EC van Driegang voor het versterken van de basisondersteuning.
8. 2027 - 2028 - We versterken het aanbod rondom 'Verlies in de school' vanuit het EC van Driegang voor scholen.

Paragraaf 8: Meer kinderen starten in het reguliere onderwijs

9. 2026 - 2027 - We bieden méér leerlingen een startplaats in het reguliere onderwijs aan. We zorgen daarbij voor de passende randvoorwaarden.
10. 2027 - 2028 - We verbreden de mogelijkheden voor S(B)O-scholen om terugplaatsingen mogelijk te maken. Daarbij stimuleren we het denken in kortere interventies in het SBO in plaats van eindpunt van de basisschoolperiode.
11. 2026 - 2027 - We verkennen welke (on)mogelijkheden het uitbreiden van hybride onderwijsplaatsen heeft om het dekkend netwerk te versterken.

12. 2026 - 2027 - We verkennen de (on)mogelijkheden van hybride/deeltijdbekostiging in het gespecialiseerd onderwijs.

Paragraaf 9: Het dekkend netwerk

13. 2026 - 2027 - We doordenken of het uitbreiden van het ondersteuningsaanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen nodig en haalbaar is.

14. 2026 - 2027 en 2027 - 2028 - We komen tot een versterking van de gezamenlijkheid van het aanbod in het Land van Remus en De Rotonde.

15. 2026-2027 - Er worden een stuur- en werkgroep opgericht om het onderwijs- en ondersteuningsaanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen toekomstgericht vorm te geven.

16. 2026 - 2027 - We verkennen welk aanbod er in gemeente Altena mogelijk/nodig is om het onderwijsaanbod verder dekkend te krijgen.

17. 2027 - 2028 - We arrangeren naar preventief door het gezamenlijk met gemeenten en eventueel jeugdhulpaanbieders te versterken van de pedagogische basis.

18. 2027 - 2028 - We verkennen de gewenstheid van 'inclusieve lesplaatsen' in het dekkend netwerk.

Paragraaf 10: Meer inclusief onderwijs - elke leerkracht en school de volgende stap

19. 2027 - 2028 - We bieden stageplaatsen aan in het gespecialiseerd onderwijs aan medewerkers uit het reguliere onderwijs. Dit met de intentie om bij te dragen aan inclusief onderwijs.

20. 2027 - 2028 - We stimuleren ontwikkelingen waarbij de expertise van het gespecialiseerd onderwijs nabij het regulier wordt vormgegeven.

21. 2027 - 2028 en 2028 - 2029 - We stimuleren de ontwikkeling van multidisciplinaire teams die in goede verbinding met de context van een school een bijdrage leveren aan goed onderwijs voor alle leerlingen.

Paragraaf 11: Bereiken en versterken van leerkrachten

22. 2026 - 2027 - Er zullen nieuwe middelen worden ontwikkeld die leerkrachten kunnen bereiken en versterken. Denk hierbij aan aanbod in de vorm van co-teaching, coaching en leerervaringen in andere settingen.

23. 2027 - 2028 - Er zal worden gezocht naar een nadrukkelijker koppeling tussen het aanbod van de Driegang Academie, het expertisecentrum én de academies van de schoolbesturen.

Paragraaf 12: Een sterke teamcultuur in iedere school en de ondersteuning die Driegang kan bieden

24. 2026 - 2027 en 2027 - 2028 - Er komt gericht scholingsaanbod voor schoolleiders/directeuren. Dit aanbod zal met de besturen op maat worden samengesteld en kan scholingsbijeenkomsten en intervisie bevatten.

25. 2026 - 2027 - De schoolontwikkeling zal een nadrukkelijk onderdeel worden van de IOS-gesprekken op de scholen. Zodoende kan Driegang aansluiten op de schoolontwikkeling waar de schoolleider, IB'er (en collega's) aan werken.
26. 2027 - 2028 - Het realiseren van multidisciplinaire teams die sámen het aanbod vormgeven dat de leerlingen van de school nodig hebben zal worden gestimuleerd.
27. 2026 - 2027 - We verkennen hoe we de samenwerking tussen de kwaliteitsmedewerkers van schoolbesturen en Driegang kan worden versterkt. Bijvoorbeeld door het koppelen van een vaste orthopedagoog aan een schoolbestuur.

Paragraaf 13: Het begrijpen en sturen van gedrag van leerlingen

28. 2026 - 2027 - Verken co-teaching als middel om leerkrachtvaardigheden te versterken.
29. 2027 - 2028 - Het aanbod 'scholen sterker maken' wordt verder uitgebreid. Het bieden van ondersteuning in het versterken van een schoolbrede visie en aanpak m.b.t. het onderwerp 'Gedrag' wordt daar onderdeel van. Gedrag op schoolniveau wordt gezien als een vak!
30. 2027 - 2028 - Versterk schoolteams in het realiseren van een veilig sociaal schoolklimaat door te investeren in de onderlinge relatie (Verbindend gezag en Geweldloos verzet).
31. 2026 - 2027 - Onderzoek welke mogelijkheden er zijn om vroegtijdig hybride onderwijsconcepten in te zetten bij (dreigend) impactvol gedrag van leerlingen.

Paragraaf 14: Het keuzemenu

32. 2026-2027 - Bij het aflopen van het contract met Bouw! (2028) wordt onderzocht welke behoeften er binnen scholen zijn om dit verder te continueren. (Bouw! is een door Driegang beschikbaar gesteld softwarepakket dat bij kan dragen aan het voorkomen van leesproblematiek.)
33. 2027 - 2028 - Naast de onderwijsmiddelen vergroten we de (keuze)mogelijkheden voor scholen door middelen uit PGB of JOS effectief toe te voegen aan ondersteuningsmogelijkheden op scholen.

Paragraaf 15: Een effectieve ondersteuningsstructuur en het toewijzen van extra ondersteuning

34. 2026 - 2027 - In het kader van doelmatigheid gaan we monitoren op de onderwijsdeelname voor alle leerlingen met een TLV categorie II en III. We maken hierover (financiële) afspraken met de betreffende schoolbesturen.
35. 2026 - 2027 - We ontwikkelen beleid voor deeltijdbekostiging en -plaatsing in het gespecialiseerd onderwijs.

Paragraaf 16: Doorgaande lijnen

36. Jaarlijks: We evalueren de overgang van het PO naar het VO.

- a. Onderdeel van deze evaluatie is het aantal preventieve besprekingen. De hoeveelheid contacten tussen PO, Munio en VO. Daarnaast evalueren we het proces en het aantal trajecten waarin er spanning is ontstaan.
- 37. 2027 - 2028 - We analyseren met de beschikbare middelen de (extra) ondersteuningsbehoeften in het VO van leerlingen die in het PO extra ondersteuning hebben gekregen.
 - b. We brengen daarbij in beeld hoe het vervolgsucces van leerlingen die extra ondersteuning tot het einde van groep 8 kregen eruit ziet. Deze analyse voeren we uit met inachtneming van de AVG.
- 38. Jaarlijks - We organiseren ontmoetingsmomenten tussen PO en VO. Zowel van de SWV's als vanuit scholen (IB'er/ZC'er).
- 39. 2027 - 2028 - We versterken de samenwerking tussen scholen, kinderopvang en het samenwerkingsverband.
- 40. 2027 - 2028 - We versterken de samenwerking van onderwijsassistenten (in dienst van Driegang) én het vaste team rond de school.

Paragraaf 17: De rol van ouders

- 41. 2026 - 2027 en 2028 - 2029 - We evalueren de bijdrage van het Ouder- en Jeugdsteunpunt.
- 42. 2026 - 2027 - We nemen een besluit over het continueren van de inzet van ouderbuddy's. Dit doen we na onderzoek over de impact in de achterliggende periode.
- 43. 2026 - 2027 - We onderzoeken met het gespecialiseerd onderwijs welke behoefte de ouders van hun scholen hebben en hoe daar invulling aan wordt/kan worden gegeven.

Paragraaf 19: Driegang Academie

- 44. 2026 - 2027 en 2027 - 2028 - We verbreden het aanbod van de Driegang Academie met aanbod gericht op schoolleiders/directeuren.
- 45. Jaarlijks - We organiseren studiereizen over inclusief onderwijs.
- 46. Jaarlijks - We verbreden het aanbod in de Driegang Academie m.b.t. onbegrepen gedrag.

Paragraaf 22: Samenwerking met jeugdhulppartners

- 47. 2026 - 2027 - We vertalen lopende pilots in het begrijpen en versterken van de pedagogische basis naar structurele vormen van ondersteuning.
- 48. 2027 - 2028 - We komen tot uitspraken over de leerlingenpopulatie van elke school in relatie tot de (extra) ondersteuning die er nodig is.
- 49. 2026 - 2027 - We verkennen de mogelijkheden van een collectieve budget benadering van persoonlijke verzorging in combinatie met arrangementen passend onderwijs.
- 50. 2026 - 2027 - We verkennen de mogelijkheden van preventieve dyslexiezorg.
- 51. 2026 - 2027 en 2027 - 2028 - We verkennen de mogelijkheden van een robuustere benadering van Jeugdhulp op School.

Paragraaf 23: Financiën

52. 2028 - 2029 - In 2029 zal een herijking plaatsvinden van de bekostiging van het SBO en SO in het samenwerkingsverband. Dit betreft de aanvullende bekostiging voor de vijf S(B)O-scholen van Driegang bovenop de S(B)O-bekostiging.

53. 2026 - 2027 - Communicatie over doelmatigheid in relatie tot TLV's standaard meesturen bij afgifte TLV's.

54. 2028 - 2029 - We verkennen of de huidige bekostigingsuitgangspunten m.b.t. het gespecialiseerd onderwijs voldoende aansluiten bij de ambitie van schoolbesturen/Driegang voor de komende jaren.

26. Afkortingen en overig

AB'er/AB	Ambulante begeleiding (ambulant begeleider)
ABG'er/ABG	Ambulante begeleiding generalist (ambulant begeleider generalist)
ABS'er/ABS	Ambulante begeleiding specialist (ambulant begeleider specialist)
AV	Algemene vergadering van leden
AWW	Alblasserwaard-West, 1 van de 3 kamers van SWV Driegang
BeO-groep	Behandel- en Onderwijsgroep
DB	Directeur-bestuurder
ECR	Expertisecentrum Rotonde, 1 van de 3 kamers van SWV Driegang
Power BI	De power Bi is bedoeld om het gesprek over het dekkend netwerk inhoudelijk te voeren aan de hand van getallen en trends van de afgelopen jaren, om daar vandaan een ambitieuze stip op de horizon formuleren.
Grippa	Grip op Passend Onderwijs. In dit digitale programma worden de arrangementen, TLV's en thuiszitters geregistreerd.
HGW	HandelingsGericht Werken
IB (IB'er)	Interne begeleiding (intern begeleider). Daar waar IB staat genoemd kan ook Kwaliteitscoördinator worden gelezen.
LVS	Leerlingvolgsysteem
Leerkracht	Waar hij wordt genoemd, mag (natuurlijk) ook zij worden gelezen.
MR	Medezeggenschapsraad
MRP	Medezeggenschapsraad (MR) Personeel (van SWV Driegang)
NT2	Nederlands als tweede taal
OA	Onderwijsassistentie
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg
OPDC	Orthopedagogisch didactisch centrum
OPP	OntwikkelPerspectiefPlan
OPR	Ondersteuningsplanraad
PO	Primair Onderwijs

REA	Regionale Educatieve Agenda
RMNL	Rivierengebied Midden Nederland, 1 van de 3 kamers van SWV Driegang
RvA	Raad van Advies
SBO	Speciaal Basisonderwijs
S(B)O	SBO en/of SO
SMW (SMW'er)	Schoolmaatschappelijk werk (schoolmaatschappelijk werker)
SO	Speciaal Onderwijs
SOP	SchoolOndersteuningsProfiel
SOT	Schoolondersteuningsteam
SWOT-analyse	Analyse van Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats (sterkten, zwaktes, kansen en bedreigingen)
SWV	Samenwerkingsverband
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring (voor SBO of SO)
VO	Voortgezet Onderwijs
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
WEC	Wet op de Expertise Centra
WPO	Wet op het Primair Onderwijs
WSNS	Weer Samen Naar School
WVG	Werkveldgroep
ZML	Zeer Moeilijk Lerend

Bijlage:

1 Ondersteuningsplan kinderen

<https://docs.google.com/document/d/1JZ5T8r69Fe2bXULvPMPWaIH0NBoyls1CY0U5HfaYtaU/edit?tab=t.0>